

ROSIJA-FONSIER ♦ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ♦ BEOGRAD

Lužički Srbi sa br. Ganglom

Pozdravi I. svesokolskom sletu Sokola kraljevine Jugoslavije

Prigodom I. svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije uprava Saveza primila je sledeće brzovjene pozdrave:

E s s e n. Prilikom istorijskih dana veličanstvenoga sleta u Beogradu izričemo naše najsrdačnije čestitke, da bi bilo naročito šlagosloveno čitavo vaše rodoljubno deo. Iako daleko na severu u duhu smo s vama, s vama u ljubavi prema rođenoj grudi, kojoj spremate svojim radom lepu i bolju budućnost. Svojim držanjem hoćemo i mi ovde u tujini da služimo ugledu domovine po vašim uzorima i po vašoj idealnoj nauci. Srdačno vas pozdravljamo u ime svih naših društava u Nemačkoj i naših bratskih društava širom Francuske (Belgije i Holandije). Zdravo! — Savez Jugoslovenskih radničkih potpornih društava u Nemačkoj. — **Bolha**, pretsednik, Mažgon, tajnik.

P r a g. Već u doba, kada sam predvodio starome društvu Sokola u Beogradu I., radova sam se unapred svečanim sokolskim danima svesokolskog sleta u Beogradu. Spremao sam se duže vreme da će sa braćom Sokolima doći na ove svečanosti. Načlost, usled nedavne operacije nedozvoljava mi zdravstveno stanje da učestvujem u ovim značajnim svečanostima. No zato sam u duhu s vama, nestripljivo čitajući sve vesti o uspehu velike sokolske misli, pa vam želim mnogo uspeha, koji je neminovan kod tako sjajne organizacije. Pozdravljam sve sa srdačnim sokolskim: Zdravo! — Šeba, opunomoćeni ministar i narodni poslanik.

P o z n a n j. Složno stupajući sokolskim korakom napred, budućnost je naša. — Poljsko Jugoslovensko Uruženje.

S p l i t. Čestitam sjajni uspeh Zdravo! — Dr. Matulić.

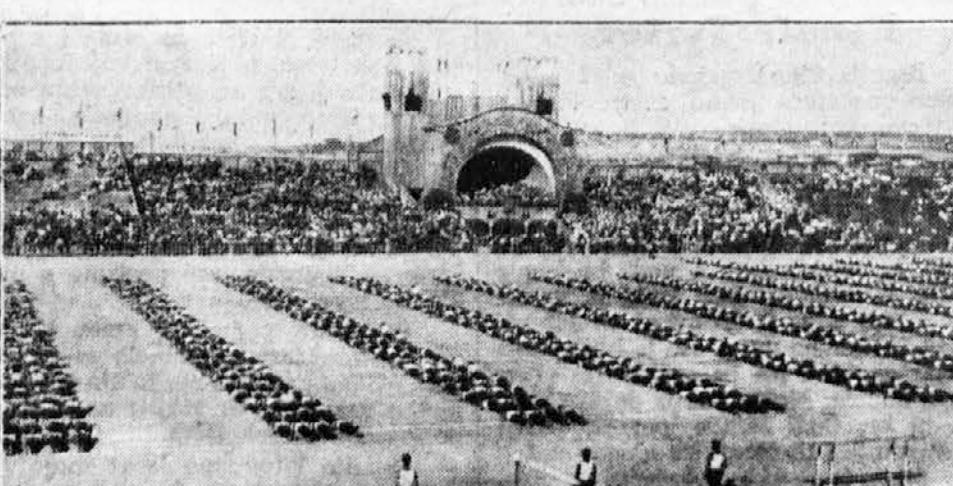
S i b e n i k. Sokolstvu moja misao. Vama i sletu sokolski Zdravo! — Marko Triva, starešina župe.

H r u b i e s z o v. U ime Sokola i Sokolica okruga Zamoyskijeva najsrdačnije pozdravljamo slet Sokola kraljevine Jugoslavije, kličući svoj slovenski brači naš: Živelj! Zdravo! Na zdar! Czolem! — Jan Pavlović, prezident Sokolskog okruga Zamoyski.

B r a t i s l a v a. Sokolskim svečnostima kličemo mnogo: Zdravo! Zdravo! — Slovenska Beseda.

Z a g r e b. Brojne tisuće čvrstih sokolskih mišića povezane jednom idejom, jednom energijom najvećim zanosom pozdravlja Dr. Petričić.

C l e v e l a n d O h i o. Soko u Clevelandu star 33 godine pozdravlja Sokola kraljevine Jugoslavije povodom svesokolskog sleta. Sokoli napred pod sinje nebo, pod sunce do pravde svetlosti! — Vinko Leustik, starešina, Jan Rogelj, tajnik.

Vežbe članova SKJ

Slovensko Sokolstvo na grobu Kralja Petra

Pretstavnici Saveza Slovenskog Sokolstva, za vreme svesokolskog sleta u Beogradu, pošli su 25. juna na Oplenac da se poklone grobu Kralja Petra Velikog Oslobođioca. Od jugoslovenskog Sokolstva učestvovali su braća Gangl i Živković, od čehoslovačkog br. Jirzak i s. M. Mača, od poljskog br. Zamoyski i sestra načelnica Jadwiga Zamoyska i od ruskog br. Aršamov. U ime Saveza Slovenskog Sokolstva položili su na grob blaženo-počivšeg Kralja Petra krasan okrugao venac na kojem su bile pričvršćene četiri trake: čehoslovačka sa napisom: »Československa Obec Sokolska«, poljska sa napisom »Savez poljskog Sokolstva«, ruska sa napisom »Savez ruskog Sokolstva« i jugoslovenska sa napisom »Kralju Petru Velikom Oslobođiociu.«

Članovi Saveza Slovenskog Sokolstva na Oplencu

vije uveren, da će ovim sletom jugoslavenska misao ojačati. Ovaj slet neka bude prvi kilometrički kamen na novome putu. Zdravo! — Dr. Hugo Werk.

O s i j e k. Neizmerno žalim da ne mogu biti deonikom onoga velebnoga dojma, što ga slet ostavlja u duši Sokola. Želim potpun uspeh i neka slet pokaže snagu, svrhu i cilj Sokolstva Jugoslavije. Snagom svoje volje ja sam s vama. — Dr. Pavao Mergentaler.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije primio je danas iz Velike Kikinde telegram sledeće sadrzine:

V e l i k a K i k i n d a. Prelazeći granicu Jugoslavije želimo jugoslovenskim Sokolima veliki napredak i slavu i da im što skorije bude krunisan njihov nacionalni rad. Za Rumunjski delegatšman potpukovnik Palandeano.

P r a g. Srecem sam s vama. Sokolskome sletu želimo puni uspeh. Doktor Vaniček i Beranek.

P r a g. Liga železničkih činovnika, predsedništvo Prag, srdaćno pozdravlja vaš dični slet i želi mnogo uspeha. Laurin Famera.

Po svesokolskim svečanostima uprava Saveza primila je nadalje pozdrave:

D e l e g a c i j a f r a n c u s k i h g i m n a s t i č k i h d r u š t v a :

»U trenutku, kad se završavaju svečanosti priredene prilikom prvog svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije, hitam da u svoje itčeno ime i u ime Saveza gimnastičkih društava iz Francuske, koje sam imao čast da predstavljam na sletu u Beogradu, po-

zdravim i da se divim svemu onome, što sam video u toku ovih svečanosti. Biću neobično srećan da izložim svima francuskim gimnastičarima utisak koji nosim sa ove priredbe, koja se ne zaboravlja. Na kraju uzvikujem iz dubine duše: Zdravo! Zdravo! Zdravo! — Gaso.«

L u ž i č k i S r b i :

M a r i b o r. U momentu kad Južni srpski Sokoli napuštamo Jugoslaviju, kličemo jugoslovenskom Sokolstvu: Nadar! — Šajba.

B e o g r a d. Skupština delegata »Naših krila« sa cele teritorije kraljevine Jugoslavije usvaja sa oduševljenjem inicijativu središnje uprave za prisnu saradnju između Sokola i »Naših krila« i šalje Sokolu bratski pozdrav. Zdravo! — Generalni sekretar Stevan Šablić, predsednik Tadija Sondermajer.

Poljsko Sokolstvo Nj. Vel. Kralju

Po završenom sletu br. Adam Zamoyski uputio je u ime poljskog Sokolstva preko Dvorske kancelarije Nj. Vel. Kralju sledeći pozdrav:

D v o r s k a K a n c e l a r i j a N j e g o v o g V e l i č a n s t v a K r a l j a , M a r š a l D v o r a N j. V e l i č a n s t v a D e n e r a D i m i t r ijević

Beograd.

Napuštajući lepu i braćku Jugoslaviju smatrani svojom dužnošću, da izrazim u ime Saveza poljskog Sokolstva svoju duboku zahvalnost Njegovom Veličanstvu Aleksandru I. Kralju Jugoslavije na visokim odlikovanjima,

kojim su odlikovani zastava i vodstvo našega Saveza. Celo poljsko Sokolstvo duboko je dirnuto ovom pažnjom Njegovog Veličanstva i u ovim odlikovanjima nalazi novog pozitivaca za svoj daljni rad. Zahvaljujem ujedno Njegovom Veličanstvu Kralju, Njezinom Veličanstvu Kraljici i Njegovom Veličanstvu Kraljeviću Petru, starosti Sokola kraljevine Jugoslavije, što su svojim prisustvom počastili vežbe poljskih Sokola. Celo poljsko Sokolstvo ovom je visokom pažnjom duboko dirnuto.

Molim, da u ime celog poljskog Sokolstva izrazite velikom slovenskom

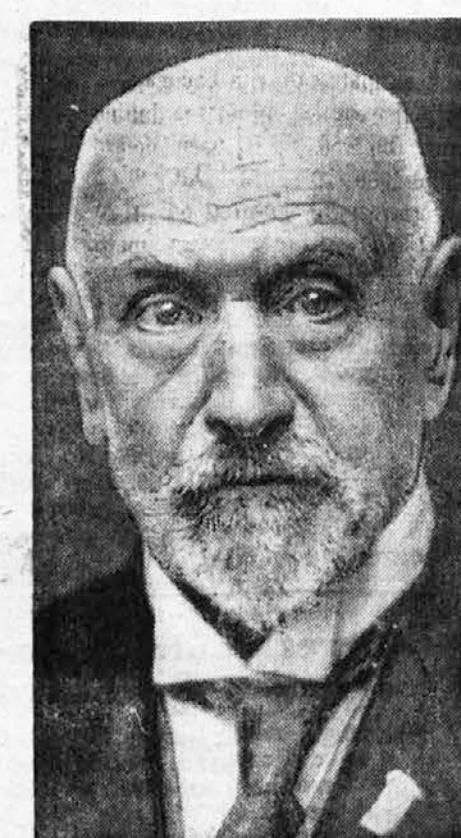
Kralju i prvom slovenskom Sokolu Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru naše iskrene izrazé poštovanja i ljubavi.

Zivelo Njegovo Veličanstvo Kralj Aleksander i celi Kraljevski Dom!

Zivio starost Sokola kraljevine Jugoslavije Njegovo Veličanstvo Pre-stolonaslednik Petar!

Zivela Kraljevina Jugoslavija!

A d a m Z a m o y s k i , starešina Saveza poljskog Sokolstva i prvi potpredsednik Sveslovenskog Sokolskog Saveza.

Br. Petar Graselli

Devedesetgodišnjica br. Petra Graselli

Jedan od naših sokolskih veteranâ i osnivača »Južnog Sokola«, istaknuti borac u nacionalnim borbama, br. Petar Graselli, slavio je 28. p. m. svoju devedesetgodišnjicu.

Br. Petar Graselli rođio se 28. juna 1841. g. u Kranju. Po osnovnoj školi u Kranju — tada nemačkoj — pohađao je gimnazijske nauke u Ljubljani, a zatim je u Beču i Gracu studirao pravo.

Već po završenim naucima posvetio se političkom i prosvetnom radu, nalazeći se uvek u prvim redovima među osnivačima naših nacionalnih, kulturnih i prosvetnih ustanova.

Kada je ljubljanska opština 1883. god. — koja je tada bila u nemačkim rukama — došla u narodne, br. Petar Graselli bio je izabran prvim načelnikom, na kojem je mestu ostao do 1886. g. Kao zastupnik ljubljanske opštine, veoma uspešno učestvovao je u radu kranjskog pokrajinskog sabora. Obnašao je čest zamenika pokrajinskog namesnika, a kasnije bio je i pokrajinskim odbornikom.

G. 1863, kada se je ustanovljavao

»Južni Sokol«, među osnivačima vidi mo u prvim redovima i našega brata Petra Graselli, koji je uvek, za celog svog života, bio i ostao jedan od najoduševljenijih pobornika sokolske misli, čijem je ostvarenju svojim radom veoma mnogo pridonio.

I danas, pod bremenom tolikih leta — koje on nosi mlađenackim držanjem — nema njih jedne sokolske priredbe, kojoj on licno ne učestvuje. Sa radošću svog sokolskog srca pratio je on sa živim interesom glasove o našem prvom svesokolskom sletu u Beogradu.

Za njegov zaslужni nacionalni rad Nj. Vel. Kralj blago izvoleo je odlikovati jubilanta visokim redom Sv. Save II. stepena.

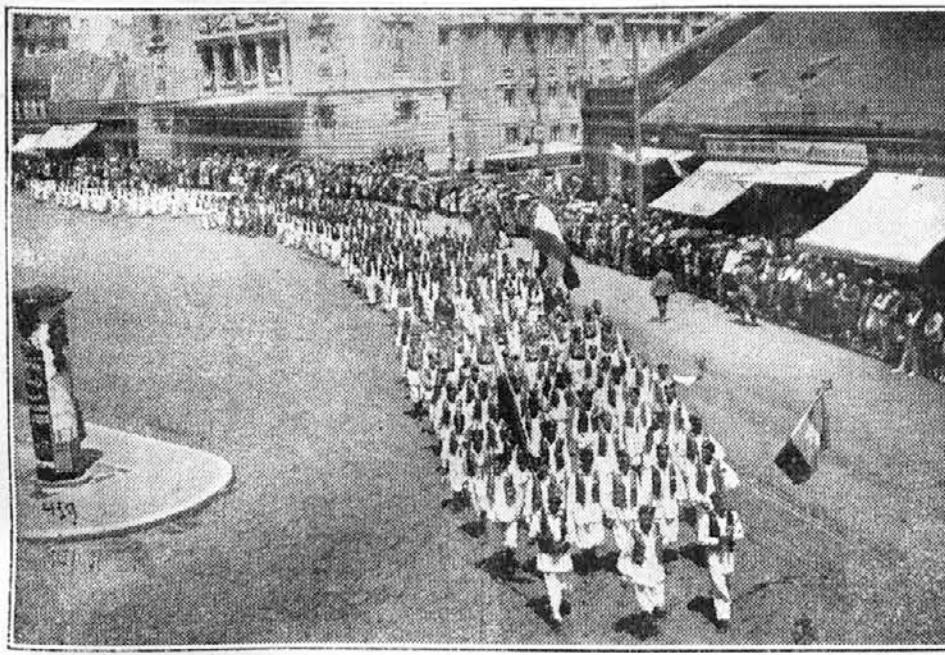
Danas je br. Petar Graselli jedini u životu od onih, koji su udarali temelje »Južnog Sokola« i koji gleda sa radošću na plodove sokolskog rada. Neka bi nam naš stari narodni i sokolski borac još dugo i dugo požive u punom zdravlju i snazi na sreću svoju i svojih, a na ponos našeg Sokolstva. Zdravo!

Hercegovac na sletu

Župa Ljubljana u povorci

Seljačke čete u povorci

Katastrofa na Jadranu

Zahvala ČOS našem Savezu za pomoć nastrandalima

Teška katastrofa, koja je pašmanskom kanalu zadesila naš najlepši putnički brod »Karadorde«, u kojeg je svojom krivnjom udario italijanski putnički brod »Francesco Morosini«, bolno je odjeknula u čitavoj našoj javnosti i u redovima Sokolstva tim više, što je u ovoj nesreći izgubilo život petoro ljudi, među kojima dvoje čehoslovačkih Sokola, dvoje Nemaca iz Austrije i jedan Jugosloven. Čehoslovačka Sokolica s. Ljudmila Novotný prigodom sudara bila je na mestu ubijena.

preko Dalmacije vraćali svojim do-movima.

Kada je stigla vest o ovom potresnom dogodaju, naš Savez uputio je svoje toplo saučešće bratskoj ČOS nad tragičnom smrću njenih članova, a ujedno je brzojavno na Sušak doznačio 50.000 Din kao pomoć ostafoj postrandaloj braći i sestrama, koji se nakon te nesreće nadoše bez ikakovih sredstava za život.

Tim povodom I. zam. starešine br. Gangl primio je od bratske ČOS sledeće zahvalno pismo:

Hrvatske narodne nošnje na sletu

Ovaj tragični dogadjaj imao je također živilih reperkusija i u stranoj štampi, a naročito u čehoslovačkoj, što je i opravданo, jer su ovom teškom nesrećom ponajviše pogodenii životi njihovih ljudi. U velikom broju što teže i što lakše ranjenih bilo je naime nekoliko čehoslovačkih i poljskih Sokola i Sokolica. Mnogi od putnika jedva su spasili svoj goli život, izgubivši pri tome sve što su sa sobom imali. Jedino herojskom držanjem i divljim učesnicima katastrofe. To je za nas nov dokaz vašega otvorenog, srdačnog i velikog bratstva te vas molimo da primite našu iskrenu zahvalu.

S bratskim: Na zdar!

Zam. staroste:

F. Mašek.

Tajnik:

Dr. J. Urban.

Poštovana i draga braćo!

Primili smo vaš telegram, kojim izražavate vaše duboko saučešće nad nesrećom koja se je zbila na Jadranu i koja je zadesila članove našega Sokolstva.

Zahvaljujemo Vam najsrdaćenije na vašim krasnim i toplim rečima saučešća i uveravamo vas da one idu od sreća k sreći.

Iz novina saznali smo o vašoj velikodušnoj pomoći žrtvama i nastrandalim učesnicima katastrofe. To je za nas nov dokaz vašega otvorenog, srdačnog i velikog bratstva te vas molimo da primite našu iskrenu zahvalu.

S bratskim: Na zdar!

Zam. staroste:

F. Mašek.

Tajnik:

Dr. J. Urban.

DR. MILAN KRESTIĆ (Kragujevac):

Jedna napomena

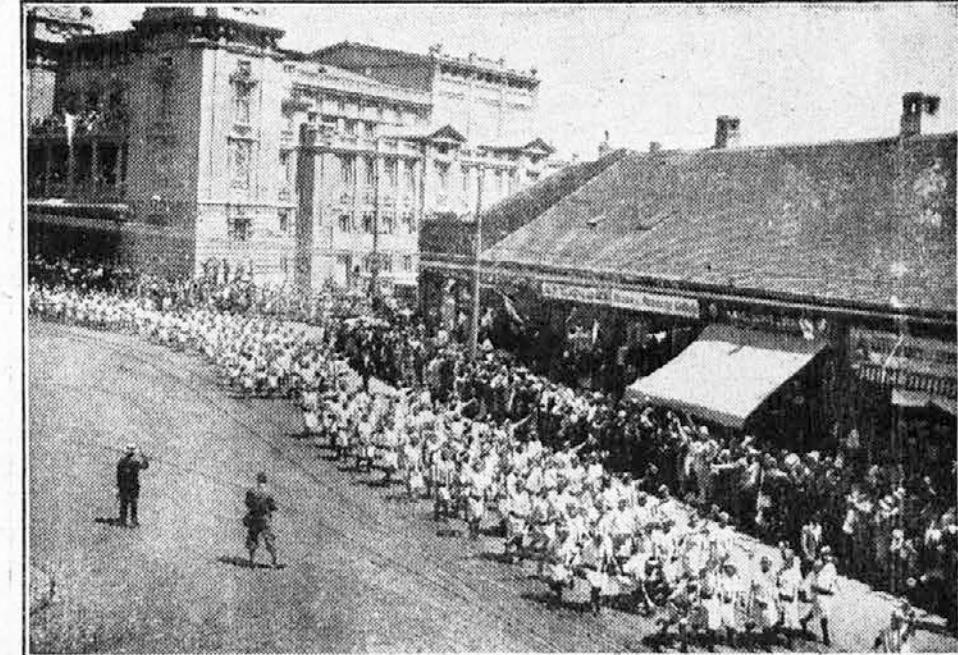
Junske manifestacije veličanstvenosti sokolske ideje, lepote sokolskog življena i rada i snage sokolske organizatorske sposobnosti, bez sumnje doneti će našoj zajednici, između ostalog, i pojčan priliv novih privrženika i pripadnika. I sasvim je prirodna stvar, što mi taj proces ne samo s radošću očekujemo, nego i namerno i svesno na tome radimo, da ovim sadašnjim izrazima naše aktivnosti takođe povećamo ono privlačno dejstvo, koje naša sokolska zajednica, kao velika organizacija, već sama po sebi posede. Jer najzad, naše je i pravo, šta više, čak i dužnost kao zdravog i bujnog pokreta, da privučemo što je moguće više njih u naše redove i da prodremo i unesemo naše ideje u sve slojeve narodne. Onaj, kod koga ne postoji težnja za razvijanjem i napredovanjem, samim tim je već osuden na nazadovanje pa i propast, a jedna od naših sokolskih maksima baš izrično zabranjuje da se zadovoljimo postignutim. Mi smo, dakle, Sokoli u tom svom stremljenju za širenjem i jačanjem u potpunosti saglasni sa nama samima, ali mi smo ujedno još i svesni, da nam ta naša aktivnost — i to je ono što hoću s ovo nekoliko redaka da istaknem — postavlja i naročite dužnosti. Nije samo naš zadatak, a poglavito ne nas starijih Sokola, da zainteresujemo mnoge za našu zajednicu i da ih u nju privučemo, nego i da svim silama poradi, da od onih, koji su nam već prišli, kao i od onih, koji nam budu prilazili, načinimo prave Sokole i prave Sokolice, kako oni ne bi ostali to — više manje — samo po imenu i, kao takovi bili samo nepouzdan element u našoj zajednici.

Imaju, duduše, donekle pravo i oni, koji tvrde da je — u neku ruku — Sokol svaki onaj pripadnik našeg naroda ili drugi boji Sloven, koji s ljubavlju pride našoj organizaciji. Sokolstvo je samo ovapločenje onoga, što je najbitnije i najlepše u nama, a ljubav je već sama po sebi dovoljan uslov za življene u smislu čistoga Sokolstva. Ali i kad usvojimo to tvrdjenje ne smetnimo s umu, da sokolsko življene traži i nešto više, traži svesnost, traži svesno sokolsko uvedenje, a od potencije do svesnog ovapločenja, od instinkta ili potvesnog ili pohusvesnog do svesnih voljnih radnja nije ni tako mali, ni tako lak korak.

Naš pokret je pokret s naročitom ideologijom, i bez nje, i bez pouzdanoj i čvrstog sokolskog uverenja, koje ima da prožima celokupan život i rad svakog našeg pojedinog člana, naša će zajednica, ma koliko ona postala brojno velika, ostati zgrada bez čvrstog temelja.

Stoga baš i imajmo uvek na umu, da je rad na tome usveštavanju onih, koji nam pristupaju, a to će reći rad na stvaranju i razvijanju budnih i živih sokolskih sila, jedan od najglavnijih naših zadataka, koji se ne smete nipošto zanemariti i zapuštaći, već naprotiv, s najvećom energijom i marljivošću obavljati, jer od njega zavisi, na kraju krajeva, čak i budućnost naše zajednice.

Imajmo stalno još i ovo na umu: taj se rad ima na prvom mestu onako obavljati, kako to naš osnovni princip zahteva i propisuje: vežbanjem po vežbaonicama. Stoga neminovno zahtevajmo od svih onih, koji nam budu prilazili, da ne izostavno ulaze u sokolane i da se podvrgavaju svemu onome, što se bude od njih zahtevalo u tim našim sokolskim radionicama. Od te sokolske dužnosti neka budu samo oni oslobođeni, kojima to naša pravila omogućavaju. Ne zanemarujmo nikako potrebne mere preduostrožnosti i ne dopustimo da nam, možda, oboli organizam od onoga, što budemo unosi u njega uverenju, da u

Čehoslovačke Sokolice u povorci

nj unosimo najbolju hrana i da nam postane kobno ono, što treba da nam baš poveća snagu i moć. Ako bi nam se pak jednom ipak dogodilo, da budemo pri-

nudeni da biramo između kakvoće i kolicine, jedino ćemo pravilno i modro postupiti, ako ne budemo prepostavili ovo drugo onom prvom.

DR. IGOR F. VIDIC (Beograd):

Sokolski naraštaj — sokolska budućnost

Kao svaka integralno narodna emanacija, zahvatilo je Sokolstvo i u velikom obimu redove omladine, one vjelevlasti budućnosti, koja poletom i zorenjem svojim vezuje epohе i go-

u bojne redove i borili se na svima frontama za svoje zajedničke ciljeve i ideale. Mnogo njih doprinelo je i mladoj zasanjanoj državi najlepši najveći poklon — svoj mladani život.

Slovačke narodne nošnje na sletu

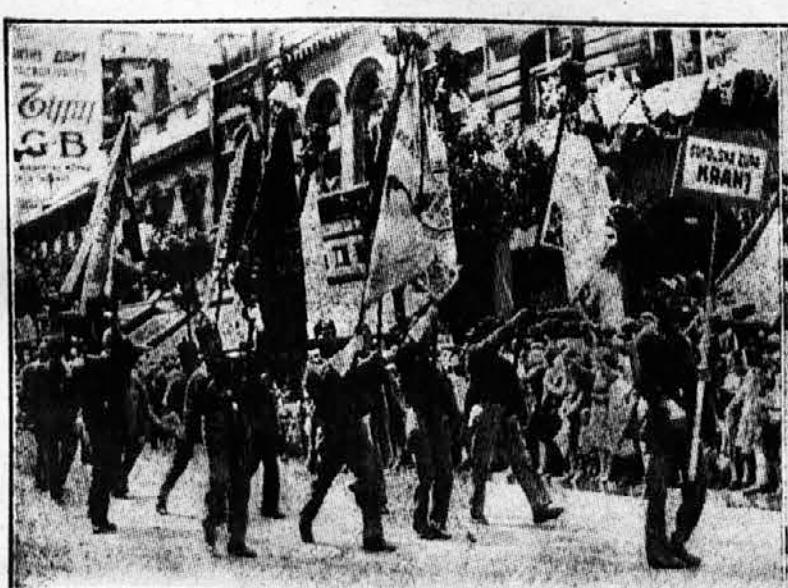
Već u danima svog prvog cvetačnog Sokolstvo je uložilo mnogo snage, mnogo rada i ljubavi, u odgoj omladinskih redova, da ih spremi i očeliči za tešku životnu borbu, koja je bila za ono vreme u nacionalnom pogledu očajna borba na nož, nemilosrdna i svirepa, bez kompromisa i bez odmora. Naraštaj, odgojen u dobi te većite spremnosti, tog neprekidnog bđenja kod stražnjih vatrica nacije, uzrastao je borben i jak, spreman i poletan. Iz njegovih redova izšao je bezbrojni javnih radnika, narodnih voda, propagandnika nacionalne slave i apostola nacionalne vere.

Možda više romantički u shvatanju realnog života, stajali su ipak tvrdi na zemlji svog naroda iz koje su erpili snagu i inicijativu za sva svoja dela.

No buknuo je plamen svetskoga rata. Nekadašnji omladinci su pohrli-

je u opustelim slovenskim domovima novi rod, sam, kao cvetak u polju, bez vođe, bez saveta. Odjeci bojne trublje, otrovni gasovi našli su put u naša pitoma mirna sela, u srca i duše nove generacije. I odrasla je nova omladina, zagledala se je u živopisni svet u kome su odmah posle rata još vatrenije buknule strasti. I pijani karneval posle ratne psihoze povukao je u svoje vrzino kolo i veliki deo naše omladine. Tu su zujale strune i strasti, tu su gorele buktinje iz srca, a umirale su jasne omladinske duše. Jer naša omladina, koja se je u ranijim godinama rascvetala u mesecu — čežnji, kao lotosa cvet — užrasla je u brutalnoj svetlosti krvavog sunca, koje je nemilosrdno otvoreno pokazivalo svu pokvarenost i propast sveta.

Posle rata započele su opći škole,

Povorka: župa Kranj; slovenačke narodne nošnje; župa Maribor

izvor: ŠKOLSKA

cena baština neugaslog vilinskog sunca, nači će možda nekad pravi put, pravu reč u pravo vreme, da vaskrsne narodima sveta raj slovenskog bratstva.

Sokolski naraštaj, ti naše najlepše, najdraže, poleti s nama ususret novoj zori, boljou budućnosti. Neka sjaj

i blesak tvojih mlađih srdaca preobrazi svet i vreme u kome živimo, da bude prepoređeno u svetlosti sokolske duševnosti, da nam donese većitu mladost idealu, koji su evali u starodavnim baštama naših predaka.. Verujemo u tebe, sokolski naraštaju, jer si ti slovenska budućnost!

Naši Sokoli iz Amerike

VOJISLAV BOGIČEVIĆ (Tuzla):

Dva „teftera“ ...

Na jednom skupu, kakvi se sastaju nedeljom i svecem na selu pred crkvom ili mehanom, govorio je seljacima o današnjem nadasve aktuelnom i važnom problemu vaspitanja omladine, jedan prost, samouk seljak, recimo da se zove Stanoje Simić, na ovaj način:

»Vremena su teška... Svet se iskvario... Najpre rat, onda moda, stranke i šta ti ja znam. Mladarija nije kao što je nekad bila. Ne uživa u tome, da gleda zadriglog baka, vilovitog konja ili nabrekle klasove, da se nateče u bacanju kamena s ramena... Oće ona danas lakog života, da mnogo uživa, a da malo privreduje. Ne sluša starijih, pa ne more očekivati, ni da nju mlađi danas, sutra slušaju. A ko je tome kriv?«

Cutanje... Cuje samo tihu pucetanju duhana, koji sagoreva i stipoši lulanama staraca...

Seljak Stanoje podiže išarani poklopac svoga kožnatog šarpelja izvadi iz njega dve beležnice, podiže ih malo naviše i nastavi: »Vidite li braćo ova dva teftera?«

»Vidimo, jakako... rekoše svi, Dajder prijatelju Marko, uzmi ih i malo razgledaj!«

Marko se malo snebiva, prilazi Stanoju, uzima teftere, lista stranice, vraća ih...

»Prazni su, nije ništa ispisano, lepi teferti...«

»E, baš si rekao ono, što ti je mislio. Prazni su i lepi... nastavi Stanoje. Eto braćo moja draga, to su ti naša deca, dok se još nisu opasala muškom snagom, kako veli naši starci. Ne znaju ona ni za kakve rđavštine, ona su neispisana, kao ova dva teftera... Ceknite sad malo...«

Seljac se ne miču. Svi čute, jer dobro znaju Stanoja, koji malo, ali muđe govori.

Izvadi Stanoje olovku, malo je na vrhu opljunu, liznu kažiprst desne ruke, i otočće pisati nešto na prvoj stranici jedne beležnice. Prevrnu drugu stranicu i napisao nešto i na njoj... Zatim treću, četvrtu...

Kad je tu beležnicu lagano spustio pored sebe, uze drugu, opljunu malo prst i zamoći ga u prashinu, pa natrjal nekolike stranice. Stade kod pete i napisao nešto na nju, pa na šestu, sedmu...

Kad je završio, položi i nju kraj sebe, pa će momku Cvijetinu:

»Deder Cvijetine, dete moje, dodij pročitaj šta sam napisao!«

Cvijetin, koji je nedavno došao iz vojske, gde je naučio citati i pisati,

ustade i primače se, a Stanoje mu da de prvu beležnicu.

Otvori Cvijetin i poče čitati s prve stranice:

»Bože pomoći i sveti Nikola, krsna slavo moja, da mi današnji dan bude na sreću i napredak...«

»Custe li ljudi, šta reče Cvijetin? pita Stanoje...«

»Čusmo, lepo kaže...« reče čica Mitar.

»Eto, rečemo, taj tefter, koji je Ovo što je na prvom listu ispisano, maločas bio čist, to je kao i dete... valja da to svaki upiše u dušu defini u prvim danima njegove mlađosti. Deder Cvijetine, drugi list!«

»Poštuju svoje starije, ne svadaj se sa ukućanima i komšijama!«

»Deder treće!«

»Nemoj živeti kao marva. Ne opijaj se, čisti se i peri!«

Ne dangubi po kavanama, jer težak ima uvek šta raditi, ako hoće. Obilazi svoju stoku, svoje njive i pašnjake. Valja da ih dobro gaji i poznaješ, ako hoćeš da ti daju roda.«

»Ne psuj i ne lolaj se, ne vucaj se sa kojekakvim...«

»Custe li ljudi božji, šta je svašta ispisano u ovom tefteru?« pita Stanoje seljake.

»Čusmo i dobro piše«, reče otetski domaćini Mitar.

»Eto, ovaj tefter, to Vam je dete o kojem njegovi roditelji, učitelji i svi oni kojima se dete u ruke predaje, vode briju o njemu...«

»Slušaj Mitre živ bio! Da ti neđe odem u čaršiju i da ponesem sobom ovaj tefter, pa da ga izgubim, bi li ti bilo žao i da bi te bilo stid da ga ko ponećem nade? — pita dalje Stanoje.«

»Žao bi mi bilo bezbelj, a ne bi me stid bilo, da dode u čije ruke, jer u njemu nema ništa rđavog...«

»Eto prijatelji moji, veli Stanoje, to ti je ono dobro dete o kojem mi vodimo brige i računa. Nikad se nješa postiditi nećemo. Žao nam je ako ode od nas, ali smo mirne duše da nas neće osramotiti...«

E vala je tako Stanoje i Bog zna, reče Mitar i poteže jedan gust dim iz stipsova čibuka.«

»Deder dete Cvijetine, Bog ti dobro dao, prečitaj nam i ovaj drugi tefter! Okrenu se Stanoje prema Cvijetinu, koji je dotele pažljivo slušao.

Cvijetin uzima beležnicu u ruku, pogleda prvu stranicu, okrene, drugu, treću, četvrtu... šuti i ništa ne govori.

»Deder ti nama samo reci, šta si video! pita ga Stanoje.

»Ama eto, svi ovi listovi su prazni, ali su prljavi i zamazani... veli Cvijetin.«

»Čuste li ga, To je, braćo moja mila, dete o kojem se niko ne brine. Otac povazdan u kavani ili mehani, a majka u komšiljku... Njegova duša već se je počela nečistiti, počela se mutiti... tih govor Stanoje. Dajder prevrni Cvijetin... pročita u sebi, ali opet šuti, a malo, malo pa pogleda u zemlju...«

»Nešto se ti skanjuješ, veli mu Stanoje. Nuder čitaj! »Stidim se veli Cvijetin, zorli je prezobrazno...«

»Samu ti čitaj, očemo mi sve da čujemo.« nagovara ga Stanoje.

Počinje Cvijetin, zaustavlja, prešuće, po koju reč proguta, ali seljac vide šta je, zgleduju se i vre glavama.

»Ne valja, prestani!« veli čica Ilja...

»Otle mi dodi! prihvati Stanoje. A kako je tek slušati iz dana u dan, kad ti u rođenju kući dete govorio još grde i žalosnje od toga. Ima li toga?« pita Stanoje kovač Petar, čija su deca poznata sa psovke i nevaljalštine...

»Ima Stanoje, tako im Boga, ali ti zadajem tvrdu veru, da neće više biti...« reče Petar dosetivši se.

»E deder Cvijetine dalje!«

Cica Cvijetin:

»Lenost, prljavština, nerad, neposlušnost i nabrjava dalje, a sve grde od grdeg...«

»Dosta je!« prekine ga Stanoje. Deder ti nama sada prečitaj samo ono što je na najposlednjem listu?

»Propio se... U piću ubio čoveka. Otišao na robiju... kuća mu se iskopala... Osramotio sebe i svoje i celo selo...«

»Tu je kraj, reče Stanoje okrenuvši se seljacima.

»Tu je i takav kraj onog deteta o kojem mi ne vodimo racuna. Pa dragi Mitre, kad bi ti nešto izgubio u čaršiji ovaj tefter, a na njemu na prvom listu bilo tvoje ime, da se zna čiji je, da li bi se studio?«

Br. Vojislav Božičević

»U zemlju bi propao«, veli Mitar. »Ne bi me živa bilo...« Eto braćo moja mila, da ne duljim eglen, velim vajm, samo toliko, birajte jedan od ova dva teftera i gledajte, sta čete u njega ispisati, jer vam sigurno velim da će vam svako dete biti onako, kakvim ga vi načinite, ko i ovaj tefter. Ako u njega zapisete rđavo, ne valja, a ako zapišete dobro, dobar je...«

E Stojane, alal ti vera i vala ti na tako pametnom eglenu, prihvati Mitar...

Ovo što sam ovde izneo u nekoliko prostih narodnih reči, istinita je stvar i tim više učvršćuje u nama osvezdočenje, da je vaspitanje današnje omladine jedan nadasve aktualan i važan problem, jer eto i seljak je primetio, da ni na selu nije sve u redu, kuda još nije prodrla izopacenost civilizacije.

Danas postoje tri vaspitna faktora, kroz čije ruke treba da prode dete ili mlađe, da bi se od njega formirala duhovno, fizički i etički izgra-

dena jedinka. Ta tri faktora su kuća, škola i privatna inicijativa, koja treba da su u takoj uskoj vezi, da se savršeno nadopunjaju, jer se jedno bez другoga i ne dade zamisliti.

Nije zalog rečeno, da sudbina i budućnost jednog naroda zavisi od njegovog podmlatka — njegove omladine, a sav napredak ljudskog roda i sve dobro ovoga sveta zasniva se na težnji: da deca budu bolja od svojih očeva.

Ima mnogo pojava koje nas zaviruju, a o kojima se ipak nije dijago glas u javnosti, da se pokušaju ispitati njihovi uzroci i da se te loše pojave otloči. Kako da protumačimo one mnogobrojne kriminalne pojave kod srednjoškolske omladine, kako da protumačimo nezagajivu strast za upropšavajućem neravnom vremenu i mladostil gonjanjući po ceo dan loptu, kako da protumačimo želju omladine za preranim uživanjem i proizvajanjem svega što joj upropšava dušu i telo, kako da protumačimo pomanjkanje težnja za vlastitim usavršavanjem duhovnih i telesnih i za nastojanjem za dobro zajednice.

Predratna omladina, koja je bila formirana u naprednom i nacionalnom smislu izvršila je svoj zadatak, ali nije stala na svome putu, nego i danas radi nesobično i predano, jer je tako vaspitana.

Ta ista omladina, koja danas rukovodi svima naprednim i kulturnim akcijama, najbolje je uvidela sve zlo, koje pritiše savremenu omladinu i ona uvek i u svakoj prilici diže svoj glas. Ali uspesi su slabi.

BENDIŠ IVANKO (KOTOR):

Sećanja iz prošlosti

Kako to vreme brzo prolazi. A meni se čini kao da je to jučer bilo. A onda, u ono doba robovanja, svaki dan bila je večnost. Ona strepnja, ono večno čekanje kad će svanuti bolji, lepsi dani našem narodu bijahu dugi, vrlo dugi.

Znali smo, osećali smo, da se približa vreme kada će se staro, iznemoglo carstvo srušiti. Trebalо je samo temelje potkopati, zaljupati ih, piriti vatru da se lagum upali i sve u prah raznesi. Teško smo osećali ropske lance koji su naše telo i duh šputavali. A nesmeš da usta otvorиш, da pisneš. Oko tebe lutaju ukleti duhovi koji vrebaju i na tvoju senku.

Putuješ železnicom po vlastitoj zemlji, dočekuje te tuda reč nemačka i madarska, ulaziš u koje veće nadlešnje, opet tuda reč. I pitaš se, jesli li u svojoj zemlji ili si dospeo negde u daleku tundinu. Bedni narod dolazi k tebi i moli da mu pročitaš šta mu sve to gospoda šapski ili talijanski pišu, pa njemu, seljaku, koji svih hlebom hrani.

Muka je to, moj gospodine, kaže meni neki starac. Pa zašto mi deca školu učila, kad mi neće da pišu mojim jezikom. Dokle će to da bude?

Neboj se tešin ga ja, doći će bolji dani. Jesi li video starče one crvene sokolske košulje? Jesi li da su crvene kao krvi? E, pa ne brini. One će biti još crvenije kad se omaste krvlju. Jer bez krvи nema slobode. Bez krvи nema spas, nema slobodnog življjenja.

Jadan sinko, o čemu boriš, prekine starac. Krv, je li? Mlad si, neznaš ti što je sila, što je vojska česareva koja je pod Visom slomila jakog neprijatelja. Pogleđaj ovo naše selo. Dodu dva žandara i celo selo mora da čuti. Uvučemo se u kuće ko miševi. Ti kažeš krv, ali zaboravljaš da bi se svi njoj uguliši. Ni da nam uskršne Marko ili Zrinski danas ne bi ništa mogli. Vidiš da ne smemo ni da zapevamo, odma se odnekle stvari žandar i kvre s tobom u buharu.

Ej starče moj, prihvativim ja, znaš li da iako smo mi oteščana grana velikog

Neuspjesima smo krivi mi sami, jer smo nestalni, ne prividimo zaključke u dela, neiskreni smo, često puta mnogo nam je više stalno do ličnog spoljašnjeg lažnog bleska, nego do unutarnjeg sitnog i konstruktivnog rada.

Nemamo dovoljno dobrih voda, nemamo prednjaka, nemamo prosvećenog, nemamo tajnika, nemamo mnogo čega, što bi iz naših redova uklonilo nemili i ukorenjenu pojавu, koja se kod nas naziva »javašlik«.

Naš kontakt sa članstvom je slab. Mladi u mnogo slučajeva nemaju potrebnog respektta prema starijima programi se ne provode u tančine i si stematski, pa radi toga na sve strane osećamo, da nismo dovoljno čvrsta organizacija i nećemo biti sve dotele čvrsta organizacija, dok se ne zatvorimo autodisciplina od deteta do odraslog člana.

Sokolstvo je idealna organizacija Ono je za mene religija koja spašava duše i tela, samo apostoli moraju biti pravi apostoli, a svaku pojавu farizeva stava treba žigosati i bićem isterati iz sokolskog hrama.

Onaj drugi: »teftera« seljaka Stanoje danas je nažalost i suviše isписан ali još uvek nije kasno da ga spališmo na lomači naše predane ljubavi za dobro Kralja i Otadžbine i da otvorimo čiste listove Stojanovog prvog »teftera« i zlatnim slovima počnemo ispisivati dušu naše omladine, koja je samo uticajem posleratne psihoze obavijena velom neodredenosti i lutnja.

Birajmo prvi li drugi »teftera«

slovenskog stabla, ipak tamo daleko na istoku i na severu imamo braće koja vide naše patnje, koja čuju naše vapave, koja čekaju zgodan čas da nas izbave iz ropstva. Iako smo mi oteščeno grana, ali ta grana

Ej, da sam mladi, povikne starac i škripnu zubima, pa ode ko da ga vetr nosi.

Vreme odmice. Kroz selo čuju se ornebesni poklici: »Živeo Kralj Petar!« »Živila Jugoslavija!« A onda zabrije pesmu:

Jugoslavijo mati
Nemoj tugovati,
Zovi, samo zovi,
Svi će Sokolovi
Za te život dati...

Pohrli starcu. Logom leži dobar starac već dve godine dana.

Starče, velim mu, ispunili su se naši snovi. Prestale su patnje. Sokoli i Beli orlovi pobedili su. Crni orao sa dve glave smravljen je. Jugoslavija je tu. Čuješ li pesmu?

Starcu se oronuše niz lice dve krupe suze ko dva bisera. Čujem, čujem, nisam verovao dok ti ne dođe. Zato dodim bliže da te zagrijem, u tebi grlim edu Jugoslaviju.

Pridem mu i zagrijem ga čvrsto.

A sad otpusti, Gospode, slugu voga u miru, zavapi starac, nije mi žao umrijeti!

Odlikovanja

Nj. Vel. Kralj, povodom I. svesokolskog sleta Sokola kraljevine Jugoslavije u Beogradu, odlikovao je:

Cehoslovačko Sokolstvo:

Ordenom Sv. Save I. stepena sa Šestom br. dra. Josipa Scheinera, predsednika Saveza Slovenskog Sokolstva i starostu Československe Obec Sokolske.

Istim redom II. stepena odlikovani su: br. dr. Jindrich Vaniček, načelnik Československe Obec Sokolske, i s. Milada Mala, načelnica Československe Obec Sokolske.

Istim redom III. stepena odlikovani su: br. František Erben, član načelnika Československe Obec Sokolske i s. Hana Burgerova, članica načelnika Československe Obec Sokolske.

Poljsko Sokolstvo:

Ordenom Belog Orla II. stepena br. Adamu Zamyskoga, starostu Saveza poljskog Sokolstva i I. potpredsednika Saveza Slovenskog Sokolstva.

Ordenom Sv. Save III. stepena br. F. Fazanowicza, načelnika Saveza poljskog Sokolstva i s. Jadvigu Zamysku, načelniku Saveza poljskog Sokolstva.

Rusko zagrančeno Sokolstvo:

Ordenom Sv. Save II. stepena br. dra. Dimitrija Verguna, starostu Saveza ruskog zagrančnog Sokolstva.

Istim redom III. stepena odlikovani su: br. Robert Todt, načelnik Saveza ruskog zagrančnog Sokolstva i s. P. Birjulina, načelnica Saveza ruskog zagrančnog Sokolstva.

Lužičko-srpsko Sokolstvo:

Ordenom Sv. Save III. stepena odlikovani su: br. Jakub Sajba, starosta Saveza lužičko-srpskog Sokolstva; Jan Meškank, načelnik Saveza lužičko-srpskog Sokolstva i s. Šolčić, načelnica Saveza Lužičko-srpskog Sokolstva.

Zastave sokolskih Saveza:

Ordenom Sv. Save III. stepena odlikovane su savezne zastave čehoslovačkog, poljskog, ruskog i lužičko-srpskog Sokolstva.

Soko kraljevine Jugoslavije:

Ordenom Karadordeve Zvezde II. reda: Dragutin Prica, član Sletskog odbora;

Ordenom Karadordeve Zvezde IV. reda: Stevan Nešić, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije;

Ordenom Belog Orla IV. reda: Milan Stefanović, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Dr. Ibrahim Hadži-Omerović, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Ljubo Lovrić, član Sletskog odbora; dr. Dragoljub Đorđević, član Sletskog odbora;

Ordenom Belog Orla V. reda: Dušan Brzaković, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Momčilo Branović, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Fran Locki, načelnik Sokolske župe u Osječu; dr. Vladimir Belaćić, prosvetnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Ivan Kovač, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Ivo Ražen, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Lazar Marković, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije;

Ordenom Svetog Save I. reda: Engelbert Gangl, prvi zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Dura Paunković, drugi zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Kriz Lacko, treći zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Pavle Mergenthaler, četvrti zamenik starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije;

Ordenom Svetog Save II. reda: Košta Šretenović, član Sletskog odbora; dr. Viktor Murnik, načelnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Hugo Verk, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Momčilo Korunović, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Čeda Milić, starešina Sokolske župe u Mostaru; dr. Ignjat Pavlas, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Vojislav Besarović, starešina Sokolske župe u Sarajevu; Branko Živković, starešina Sokolske župe u Beogradu;

Ordenom Svetog Save III. reda: Miroslav Vojnović, zamenik načelnika Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Dragutin Sulce, zamenik načelnika Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Elza Skalarjeva, načelnica Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Dana Ilićeva, zamenica načelnice Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Ante Brozović, tajnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Viktor Benković, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Mirko Buić, starešina Sokolske župe u Splitu; dr. Mihal Držić, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Stevan Knežević, puškovnik, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Mihajlo Luković, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Silvije Matilić, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Riko Fuks, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Lavoslav Hanžek, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Radiša Nišavić, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Janko Olić, član Sletskog odbora; Dorde Ilić, načelnik Sokolske župe u Beogradu; Radivoj Radulović, član Sletskog odbora; Jova Bakić, član Sletskog odbora; Stevan Stojnić, član Sletskog odbora; dr. Janko Olić, član Sletskog odbora; dr. Ježa Ravnik, član Sletskog odbora; dr. Otoči Šantl, član Sletskog odbora; dr. Steva Moljević, starešina Sokolske župe u Banjoj Luci; dr. Branko Sunajković, starešina Sokolske župe u Beogradu; Jože Smrtnik, starešina Sokolske župe u Celju; Gavrilo Milošević, starešina Sokolske župe na Cetinju; Miloje Pavlović, starešina Sokolske župe u Kragujevcu; Janko Sajović, starešina Sokolske župe u Kranju; dr. Josip Pipenbacher, starešina Sokolske župe u Ljubljani; dr. Maks Kovačić, starešina Sokolske župe u Mariboru; Radojan Dimitrijević, starešina Sokolske župe u Nišu; Milan Teodorović, načelnik Sokolske župe u Novom Sadu; dr. Ivan Vasić, starešina Sokolske župe u Novom mestu; Dimitrije Petrović, starešina Sokolske župe u Osječu; Marjan Boras, načelnik Sokolske župe na Sušaku; dr. Bogdan Vidović, načelnik Sokolske župe u Sarajevu; Dušan Marčović, starešina Sokolske župe u Skoplju; Marko Trivo, starešina Sokolske župe u Sibeniku; Jovan Petrović, starešina Sokolske župe u Tuzli; Dore Draščić, starešina Sokolske župe u Užici; Nikola Bešlić, starešina Sokolske župe u Velikom Bečkerek; Fran Švarcvald, starešina Sokolske župe u Zagrebu; dr. Špiro Srezentić, dobrovoljac iz Amerike.

Ordenom Svetog Save IV. reda: dr. Mihailo Gradojević, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Štefica Brozović, zamenica načelnice Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Toma Vandelić, član uprave Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Vlada Veselić, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Pavle Ratković, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Mihailo Sterlek, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Mihailo Jelčić, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; dr. Maks Obersnel, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Mate Pavelić, revizor Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije; Uroš Stefanović, načelnik Sokolske župe u Banjoj Luci; Eva Kisić, načelnica Sokolske župe u Banjoj Luci; Milutin Mudrić, načelnik Sokolske župe u Belovaru; Milica Smrk, načelnica Sokolske župe na Cetinju; Marija Možetić, načelnica Sokolske župe na Cetinju; Josip Prohaska, načelnik Sokolske župe u Kragujevcu; Slavka Vučković, načelnica Sokolske župe u Kragujevcu; Franc Ažman, načelnik Sokolske župe u Kranju; Mica Pećnik, načelnica Sokolske župe u Kranju; Lojze Vrhovec, načelnik Sokolske župe u

Ljubljani; Adela Mužinova, načelnica Sokolske župe u Ljubljani; Franja Mačus, načelnik Sokolske župe u Mariboru; Nada Žiherjeva, načelnica Sokolske župe u Mariboru; Petar Čolić, načelnik Sokolske župe u Mostaru; Lida Griner, načelnica Sokolske župe u Mostaru; Ivan Tomašić, načelnik Sokolske župe u Nišu; Lenka Tomašić, načelnica Sokolske župe u Nišu; Miša Medrohova, načelnica Sokolske župe u Novom Sadu; Ljudevit Papes, načelnik Sokolske župe u Novom mestu; Slava Kovalska, načelnica Sokolske župe u Osječu; Danica Poljšak, članica Sletskog odbora; Aleksej Kuljaković, član Sletskog odbora; dr. Igor Vidović, član Sletskog odbora; Predrag Žrnović, član Sletskog odbora; František Vaník, član Sletskog odbora; Danica Poljšak, članica Sletskog odbora; Alojz Pogačnik, načelnik Sokolske župe u Velikom Bečkerek; Nevena Bogdanović, načelnica Sokolske župe u Zagrebu; Milan Janković, načelnik Sokolske župe u Zagrebu; Dušan Mihailović, član Sletskog odbora; dr. Božidar Šimić, član Sletskog odbora; Mihailo Nikolić, član Sletskog odbora; Ljubica Kujundžić, članica Sletskog odbora; Jovan Maksimović, član Sletskog odbora; Nikola Dronjak, član Sletskog odbora; dr. Vojislav Stanislavović, član Sletskog odbora.

vrste zunanjih društava. Naslednji dan so se ob 6. uru zjutraj pričele tekme članov u članicu. Tekmovalo je 5 članskih vrst u nižjem oddelku i 12 posameznika u srednjem oddelku u vrsta Ljubljanskega Sokola in 10 posameznikov v višjem oddelku. Članice so tekmovali v župni vrsti višjega oddelka in v dveh vrstah nižjega oddelka. Po številu je bilo vseh tekmovalcev 77, vseh tekmovalcev pa 35. Uspeh tekme kakor tudi udeležba je relativno dočela povoljen, mogel pa biti seve mnogo boljši, zlasti po številu smo pričakovali več. Mnogi tekmovalci zlasti v srednjem in nižjem oddelku so bili premalo izurenji in niso dosegli niti predpisano število točk. Tudi večje discipline in točnosti bi pričakovali, posebno še od najboljih telovadcev.

Popoldanski javni nastop, ki je v splešnem in na zunaj jako dobro uspel, je pokazal v primeri z nastopi prejšnjih let, lep napredek. Spored javne telovadbe je obsegal vse predpisane vaje vseh oddelkov, igre moške in ženske dece, vaje s puškami vojakov 40: in 52. pešpolka, vaje na orodju in posebno župno točko. Izvedba vaj pri javni telovadbi je bila v splošnjem tako dobra. Zlasti so se izvrstile lepo prostre vaje članov in moškega naraščaja. Da bi bila temu primera tudi udeležba, bi mogli biti zadovoljni. Pričakovali smo mnogo več, saj je bilo oglašenih preko 300 telovadcev, na župnem zletu pa jih je nastopilo le 179. Kje je ostalo onih 121? Za javne nastope in zlasti za takšne, kjer naj Sokolstvo pokaže svojo združeno moč, je treba priglašence zbirati in ne oglašati samo domneve. Vsakdo, ki da svoj priglas, mora svojo besedo tudi izvesti. Dana beseda mora biti vsakemu Sokolu in vsaki Sokolici najsvetjejša! Župno načelništvo je sprejemalo za župni zlet kakor tudi za vsesokolski zlet le dubiosne oglase. Kako dolgo naj še trpimo to silno malomarnost! Pričakujemo, da bodo društveni načelniki in društvene načelnice storili enkrat za vselej temu konec, da te napake v bodoče izginejo.

In sedaj še poglejmo, v kolikšnem in kako smo sodelovali na vsesokolskem zletu. Kakor rečeno, župni zlet smo priredili uprav zaradi tega, da v čim večjem številu in čim dovršenejše nastopimo na zletu v Beogradu. Za dovršenost pa je treba ne samo izurenjnost v prostih vajah, ampak pripravljenost tudi po telesu in duhu, vajen biti načrtovanje discipline in največjega samozatajavanja. Dve leti in več je bilo časa za priprave članstva za zlet. Doseči bi bilo treba, ne samo telesno sposobnost, ampak pridobiti tudi duševne in moralne vrline, ki se vsakemu Sokolu in Sokolici neobhodno potrebuje. In če se vprašamo, koliko je bilo takih pravih Sokolov in Sokolic na zletu, ne bo najti težko odgovora, zlasti ne, ako dostavimo še drugo vprašanje, koliko jih je bilo pri izkušnjah in koliko jih je nastopilo pri prostih vajah? Nikakor ne smemo dopustiti, da bi se ta neverjetna komodenost zaledila v naše članstvo. Vso večjo pozitivnost je na zletu pokazal naš naraščaj.

V četrtek, 19. julija se je pod vodstvom župnega načelnika odpeljal 120 moškega in 60 ženskega naraščaja Ljubljanske župe na zlet. Pri tekmi je nastopilo 5 vrst moškega naraščaja v višjem oddelku in 9 posameznikov ter 3 vrste in 8 posameznikov v nižjem oddelku. Ženski naraščaj je tekmoval v 2 vrstah višjega oddelka in 4 vrstah nižjega oddelka. Uspeh tekme je povoljen, da pohvalen. Vrste in posamezniki so dosegli lepe rezultate. Vrsta moškega naraščaja v nižjem oddelku in vrsta ženskega naraščaja v višjem oddelku (obe iz Ljubljanskega Sokola) sta dosegli prvo mesto.

(Konec prihodnjih.)

ANTE BROZOVIĆ:

»SOKO KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.«

Nakladom nacije, biblioteka »Večernac« u Beogradu in luksusnom izdanju izlaža je nova sokolska edicija pod naslovom »Soko kraljevine Jugoslavije«, koju je napisao sekretar našega Saveza brat Ante Brozović.

Sama knjiga vrlo je lepo zamišljena kao neka abzuka Sokolstva, jer je u prvom redu pisana lakim i razumljivim stilom, kako bi svatko tko se želi upoznati sa sokolskom idejom — mogao na jednostavan i brz način upoznati organizaciju, administraciju i misao te istoriju Sokolstva.

Pisac je svoje delo razdelio v više poglavja. Ponajpre donaša članak: »Uvodna reč« — u kojem je na vrlo pušči način rastumačio osnovne misli Sokolstva pa onda sledi istorija Sokolstva, za njom je reč o utemeljencima Sokolstva Tyršu, Fügneru, pa o vodama i pravima Sveslovenskog Sokolstva, dok kasnije u nizu članaka razraduje samu ideologiju, raspisujeći u zadacima, dužnostima i ciljevima Sokolstva, te o odnosu Sokolstva prema školi, vojski, državi i selu. Celo se delo končno zaključuje uputama o organizaciji i administraciji, a dodan je i zakon i statut o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije. O knjizi su se najpojavljivali izrazili sokolski pravci, naglašivši naročito i tu njezinu prednost pred ostalim sličnim izdanjima, što je bogato ilustrirana raznim slikama iz sokolskog života. Spomenemo li još, da je knjiga najtoplje primljena i na najmerodavnijim mestima, pa je da pače uvrštena v privatnu biblioteko Nj. Veličanstva Kralja, onda se ona sama slobom najbolje preporučuje. Narudžbe se šalju na nakladnu knjižarju ili upravu Sokolskog Saveza Beograd, Terazije 7.

III. DEO KNJIGE »SOKOLSKA REČI« DR. LAZE POPOVIĆA.

Brači i sestrama!

Dovršio sam III. i završni deo knjige »Sokolske reči« dr. Laze Popovića, t. j. rad i delovanje brata dr. Popovića početka I. Sokolskog Saveza — rad koji spada u istoriju Sokolstva i koji rad bez obzira na živu ličnost može da se oceni i podvrgne sudu Sokolstva.

Rad od 1918. g. dalje do zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije izišće će u momentu, kad će to sokolski život tražiti, a verovatno posle smrti današnje sokolske generacije.

Prilikom rada na III. knjizi »Sokolske Reči« dobio sam od mnoge braće i sestara pisama veoma zanimljive sokolske zadržine, iz koje se može da prosudi dalekovidnost i dubina rastumačenja o jedne organizacije.

Verovalno, da još mnoga i mnoga braće i sestre imadu ovakovih pisama od brata dr. Laze Popovića, pa ih možim da mi ih pošalju. Naročito bih molio braću iz veleizdajničkog procesa u Banjoj Luci, ako se kod koga od njih nal

Upise novih članova obavljaju brat tajnik Ante Cerovac u prostorijama društva »Istra«, Gundulićeva 26, kamo se imaju slati i sva pisma za društvo.

Uprava društva imenovana po upravi br. župe je sledeća: Starešina dr. Ivo Ražem, zamenik Ante Malović, predsednik prosvetnog odseka prof. arh. Ivo Mrčelja, načelnik Viktor Jurčić, načelnica Božena Bačić, tajnik Ante Cerovac, blagajnik Milan Čok; članovi uprave: Dr. Fran Brnčić, dr. Hrvoje Akačić, dr. Srečko Mahulja, Ive Mihovilović, Božo Semelić, Ante Rojnić, Milovan Poropat, Franjo Ambrožić, Mate Ljubičić Jakov Tumpić; revizori: Matko Leverić, Josip Gabrijeljić, Frane Buić, Alfonis Rutzner i Aleksandar Perko.

SOKOLSKO DRUŠTVO LIPOVJANI.

Ovo društvo, koje je nedavno osnovano, priredilo je dne 22. juna o. g. po prvi put svoj javni nastup. Unatoč kiše i nepovoljna vremena, koje je s početka ometalo izvedbu vežbe i tok zabave, priredba je završila sa neočekivano lepim uspehom.

Priredba je izvedena uz pratnju glazbe bratskog Sokolskog društva Kutina, koje je ujedno mnogo doprinelo ovom lepom uspehu sa nastupom svojih članova i članica.

Pre početka same priredbe formirala se je duga povorka članova, čla-

nica i dece mesnog društva i zaputila se na stanicu, da dočeka glazbu te braću i sestre društva Kutina.

Uz svirku glazbe stupala je povorka još pojačana domaćim pučanstvom, veselo i zanosno do mesta priredbe, koje je bilo iskićeno državnim zastavama i već prepuno gostima iz mesta i okolice.

Nakon pozdrava starešinstva nastupaju sa prostim vežbama u prvoj točki muška deca društva Lipovljani, u drugoj članovi društva Kutina, u trećoj ženska deca Lipovljani, u četvrtoj članice društva Kutina, u petoj članovi društva Lipovljani, u šestoj članice društva Lipovljani. Konačno nastupaju naizmene članovi društva Lipovljani i Kutina sa vežbama na spravljaju.

Vežbe sviju kategorija izvedene su veoma precizno, oštroski, skladno i disciplinirano, te su pobrali buru aplauza i priznanja na strane gledačke publike. Nakon izvršenog programa otvorila se u vrlo ugodnom raspoloženju zabava sa plesom.

Da je polučen ovakav uspeh, to pada u zaslugu članovima uprave, a naročito načelnštva društva, koje je agilno i umorno na tome radio.

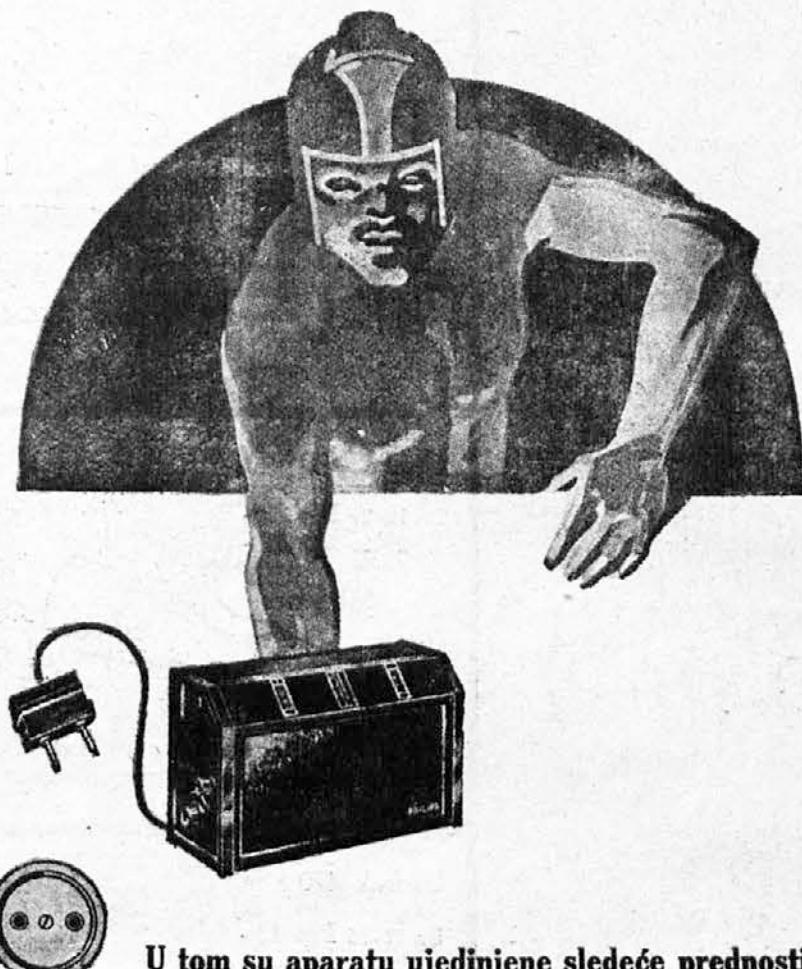
Prosledi li društvo i nadalje ovako u svom radu, verujemo da će udovoljiti svojoj svrsi na jačanju telesnih i nacionalnih, te na podizanju prosvetnih, moralnih i ekonomskih narodnih snaga, na korist domovine i naroda.

**PLAKATE
VABILA
DIPLOME
POSETNICE
PISEMSKI
PAPIR S FIRMO**

V VSAKI VELIKOSTI
OBLIKU IN MNOŽINI
IZVRŠUJE TOČNO, SO-
LIDNO IN ELEGANTNO
V ENOBARVNEM ALI
VEČBARVNEM TISKU
IN SE PRIPOROČA
VSEMSOKOLSKIM DRU-
STVOM IN POEDINCSEM

**UČITELJSKA
TIKARNA
V LJUBLJANI**

PHILIPS-ov prijemnik broj 2514 snabdeven je čuvenim **PHILIPS**-ovim „MINIWATT“ cevima, te je radi svoje tehničke savršenosti već davno poznat kao savršen radio aparat.

U tom su aparatu ujedinjene sledeće prednosti:

direktan priključak,
lako i oštroski ugadjanje,
prirodna reprodukcija,
jednostavno rukovanje.

Samo nekoliko meseci plaćate **Dinara 325**— pa ste
sopstvenik ovog odličnog aparata.
Raspitajte se kod kojeg radio trgovca glede otplate.

PHILIPS

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati
uprava Sokolskog Glasnika u
Ljubljani, Narodni dom. Svaka
reč pri svakom objavljuvanju
50 para, najmanji iznos 5 Din

KLIŠE JE
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAC

vseh vrst po foto-
grafijah ali raznih
izvršuje za vsake
stenske tisk najboljše

LJUBLJANA
Gospodarska c. 6

P. M. Petrović
Trgovina porculana i stakla
Sušak, Strossmayerova 8

REUMATIZAM
Ischia, ukočenost žila, ko-
stobolju, Zubobolju, glavo-
bolju itd. liječi najsigurnije
»ANTIRHEUMIN«, koji je kroz
kratko doba stekao bezbroj pri-
znanja. Cijena orig. flaši 35 Din, a
pokusnoj 18 Din.

FERRALBUMIN
je izvanredno sredstvo proti
malokrvnosti, općoj slabosti,
pomanjkanju teku itd. Cijena orig. flaši 35 Din. Oba
lijeka dobivaju se u apotekama
ili kod proizvođača: Mr. A. Mrku-
šića, apotekara — Konjic (Her-
cegovina), koji salje franko pouze-
ćem 3 orig. flaši za 105 Din, a
1 za 40 Din. Pokusne 3 flaše
»Antirheumina« za 65 Din, a
1 za 25 Din. — (U inostranstvu
šalje franko 6 orig. flaša za 300
Din, a 6 puskens „ANTIRHE-
UMINA“ za 160 Din, doznačivši
unapred novac).

Zajtrkovalnica AL. ŠČURK

Ljubljana, Dunajska cesta 12
priporoča vedno sveže de-
likatesne izdelke ter pristi-
na domatac in tuja vina.

TRGOVAČKA TISKARA

G. KRALJETA
SUŠAK
STROSSMAYEROVA

ULICA br. 7

UTEMELJENA
GODINE 1890

izvadja svakovrsne tiskarske
rachne brzo, čisto i jestivo.

BRZOJAVI:
KR. LJE. A
SUŠAK

Semena
za polje in vrt nudijo
SEVER & KOMP.
LJUBLJANA
Zahvaljujte ponudbo!

Širite sokolsku štampu:

„SOKOLSKI GLASNIK“
„SOKO“ (pre „Prednjak“)
„SOKOLIC“
„NAŠU RADOST“

„Kavana Medulić“, Zagreb, Ilica 59

Elegantna i najmodernije uređena kavana.
Svi domaći i inozemni časopisi.
Iz kavane vozi lift u prvi sprat, gde se nalazi
najveća DVORANA BILJARA sa osam biljara i
separirane igraonica.
Vino i pivo na čaše.

Sastajalište Sokola!

Vlasnik: Ćiril Tratznik

UPOZORITE i Vaše znance, da će ih posve baviti zauvijek oslobođiti **neugodnog znojenja nogu** pa makar se to znojenje pojavit i za toplih ljetnih dana. Nije to nikakav lijek, nego posve jednostavni naravni postupak. Molim marku za odgovor.

J. LUSTIK, OSIJEK
KREŽMINA ULICA

Mesne konzerve in mesne izdelke
najfinje kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamić
LJUBLJANA
Gospodarska c. 6

Tvornica mesnih izdelkov
in konzerv / Za izlete in potovanja najprikladnjeji provijant
za sokolska društva tvorničke
cene / Brzojavi: Slamić Ljubljana
Telefon: 29-73 / Cene ugodne!

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠĆIN
BRANKO PALČIĆ

CENTRALA ZAGREB
ULICA KRALJICE MARIE 6

Dobavitelj Saveza Sokola Kraljevine
Jugoslavije.

Naslov za brzojave: TRIKOTAŽA Zagreb
Telefon stev. 26-77

Obaveštavam braću Sokole, da **bojadisem**
(barvam) platno, žutic i gradel na druk u svim
bojama (barvama) i na glakko u svim bojama.

Bojadisajanje (barvanje) stoji po 1 m duljini
ša 0,80 m širine samo Din 2,50. Na taj način dolaze
mušterije do jeftinije robe (po metru 1 Din i više),
nego da kupuju gotovo robu. Pošiljku od preko
500 m prima naručitelj franko. Sve ostale upute
mogu se dobiti kod mene.

Preporuča se svima Sokolima i Sokolicama

Ljudevit Wächtersbach, Čakovec
bojadisar (barvarija)

Specialna mehanična delavnica
za popravila pisarniških strojev, re-
gistrirnih blagajn, foto, gramofonov
in nalinivih peres. — Priporoča se

LUD. BARAGA ◆ **LJUBLJANA**
ŠELENBURGOVA ULICA Š. 6

Telefon 29-80

OSNOVANA 1881. GOD.

izrađuje sve sokolske vežbače
sprave, opreme čitavih dru-
štvenih i školskih vežbaona,
sportske potrepštine za laku
atletiku, sprave za lefha vež-
bališta, kupališta i bašće lju-
ljanke, sprave za decu itd.
Izrada savršena i elegantna,
poslužba najsolidnija, cene naj-
umerenije. — Ilustrovani cenik besplatno.

PHILIPS-ov prijemnik broj 2514 snabdeven je čuvenim **PHILIPS**-ovim „MINIWATT“ cevima, te je radi svoje tehničke savršenosti već davno poznat kao savršen radio aparat.

U tom su aparatu ujedinjene sledeće prednosti:

direktan priključak,
lako i oštroski ugadjanje,
prirodna reprodukcija.
jednostavno rukovanje.

Samo nekoliko meseci plaćate **Dinara 325**— pa ste
sopstvenik ovog odličnog aparata.
Raspitajte se kod kojeg radio trgovca glede otplate.

PHILIPS

Neka odmah jave

svoje točne adrese one osobe, koji bi htjele da od nas nauče lijepe, čiste i lagane kućne obrte, pa da si tako pribave stalno i osobito unosno kućno zanimanje ili nuzzaradu. Neka se jave samo oni, koji raspolažu sa svotom od najmanje Din 3650 —, pa da tako mogu nabaviti i za to potreban stroj. Poduka je besplatna, zarada 10 do 12 Din na sat. Materijal za rad dajemo mi. Osim privatnih naručitelja može svatko stalno raditi i za nasu tvrtku, jer i mi u svakoj dobi uz gotov novac preuzimamo svaku količinu gotovo izradjene robe, što i pismeno jamčimo. Za odgovor treba priložiti marku

**Grauer, tvornica strojeva d. d., Generalno za-
stupstvo i skladište, Osijek I., Krežmina ul. 13**

Petar H. Lemert

Kraljevski Dvorski Limar

Ugao Mlačumine i Trnske ulice.
Preko puta Studentskog doma

Telefon 47-83 — Beograd

Izrađuje, presuje i štanjuje kutije, kante i
flašice za pakovanje. Embalaže sve po mustri
i crtežu. Sopstvena izrada štanaca (kalupa).
Vršim gradjevinsko-limarske poslove i vatreno
pozlaćivanje od bakra izradjenih ukrasa. Po-
stavljam komplet gromobrane. Cena isključuje
svaku konkureniju. — Posluga brza i tačna.

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. ● r. z. z o. p. ● Telefon štev. 108

Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje
z dnevno razpolago po 5%, proti odgovodi na 3 meseca po 7%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih
vlog nad Din 80,000.000—, rezervnih zakladov nad Din 5,000.000—.

МЕДИЋ - ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја, друштво са о. ј.
Централа у Љубљани. — — Власник Фрањо Медић.

Творнице: Љубљана - Медвode.

Подружнице и стоваришта: МАРИБОР и НОВИ САД.

Властити домаћi производi:

Ланено уље, фирнајза, све vrsti лакова, емајло-лакастих и уљених боја.
Хемijsko чистe i хемijsko ulepšane као i обичne земљане боje svrhi vrsti
и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трго-
вину и индустрију, за железнице, поморсво и ваздухопловство.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ.

ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА.

Za vruće dane lagane prozračne cipele

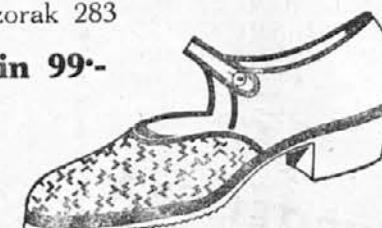
Uzorak 470

Br. 19-22 Din 29-
23-26 " 39-

Dječja cipela na špangu od sivog engleskog platna sa gumenim djonom.

Uzorak 283

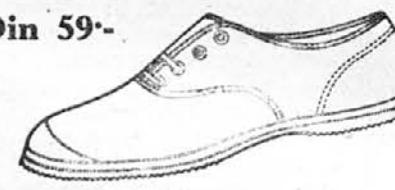
Din 99-

Cipela na špangu sa gumenim djonom i niskom podpeticom. Prednji dio izrađen iz japanskog Toyo pletiva u raznim bojama.

Uzorak 470

Din 59-

Muška cipela izradjena od prozračnog platna sa djonom od vulkanizovane gume.

Uzorak 470

Br. 27-35 Din 45-

Dječja platnena cipela na šnir sa gumenim djonom u boji sivoj ili crnoj.

Uzorak 740

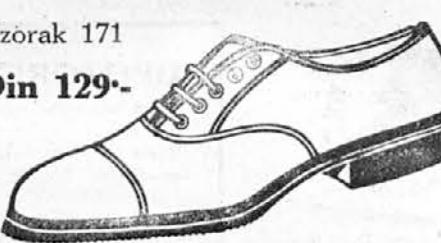
Din 59-

Ženska platnena cipela u boji sivoj sa djonom od vulkanizovane gume.

Uzorak 171

Din 129-

Muška platnena polucipela s gumenom podpeticom u boji bjeloj, sivoj ili drap.

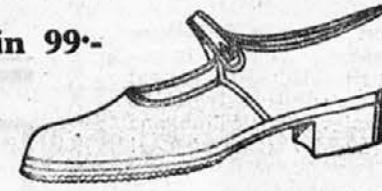
Uzorak 370

Br. 27-30 Din 69-
31-35 " 79-
36-38 " 79-

Oblikujljene, Mokasinske, za dječake izradjujemo također iz jakog lanenog platna u smedjoj boji sa jakim gumenim djonom.

Uzorak 270

Din 99-

Siva polucipela na špangu sa jakim gumenim djonom. Cjelogumena podpetica osigurava udoban i elastičan hod.

Uzorak 371

Din 129-

Muška platnena polucipela sredne boje. Široka u prstima sa jakim gumenim djonom omogućuje Vam udobno hodanje.

Rata

A. Golob & Comp., Ljubljana

Puharjeva ulica

Izdelenje emajliranih peči. Prezidava Lucovi peči, strokovnaška izvršba. — Splošno kleparstvo.

Zaloga šamotne opake!

Konkurenčne cene!

TEOD. KORN, LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠTEV. 8

PREJE HENRIK KORN (USTANOVLJENA LETA 1852.)

Krovec, stavni, galerijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelvodov. Kopališčne in klosetne naprave in centralne kurjave.

USTANOVLJENO 1874

Vrtnarstvo in cvetličarna

HORSIKA • LJUBLJANA

Aleksandrova cesta — Vrtača 3

se priprema vsem društvištvom. Aranžmaji, dekoracija, sveže cvetje, žalni venči in šopki, trakoviti vedno na zalogi.

TELEFON 2341

Brataskim društvom 10% popusta. Postrežba točna in solidna. Cene brez konkurenčne.

Trgovina sokolskih potrepština i krojačka dvorana

GRGA HORVATEK

ZAGREB

FRANKOPANSKA UL. BR. 9

Izradjujem sve vrste propisanih sokolskih svečanih i vježbačih odijela, za sve kategorije muško i žensko članstvo. Prodaja svih sokolskih potrepština uz vrlo umjerene cijene. — Robu razrađujem pouzećem. Vanjskim društvima obavijam brzu otpremu.

Restauracija VAROŠKA PIVNICA

ZAGREB, GAJEVA Ulica 9

Poznata stara zagrebačka gostionica u sredini grada. Domača kuhinja, prvorazredna vina i najbolje pivo. Na razinu pečeni janjeti, odojni, race itd. Velika letna senasta bašta. Svake subote i nedelje koncerat vojne glazbe.

Sastajalište Sokola!

Cene u mjerene!

Vlasnik: Ćiril Tratnik

Tambure

najbolje, sremskog i Farkaševog sistema preporuča poznata i najveća radnja

J. Vardian, Sisak 5
(SAVSKA BANOVINA)

Veliki cjenik sa slikama na zahtjev šaljem svakome badeva Sokolska društva dobivaju popust Odlikovan zlatnom kolajnom i diplomom

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspoređava tiskanice, knjige i brošure sokolsko - programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.

Komisija prodaje odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenicu!**KNJIGARNA****UČITELJSKE
TISKARNE
V LJUBLJANI**
FRANČŠKANSKA Ulica 6TELEFON ŠT. 3397
RAČUN POSTNE
HRANIL. ŠT. 10.761

priporočen, občinstvu in društvom svojo zalogo vseh pisarniških potrepština. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjige iz inozemstva se naročajo pod najugodnijimi pogojima. Knjigarna sprejema naročila na vse domače in inozemske liste, revije itd. — Velika izbira krasnih pokrajinskih in umetniških razglednic. Cene solidne! — Postrežba točna! — Zahtevajte cenicu!

RUDE IN KOVINE

D.D.

LJUBLJANA, MIKOŠIČEVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban štev. 2727

En. gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina (izdelek Cinkarne, d. d., Celje), barve, žveplenokislá glina, aluminijev hidrat, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst

Smrt brata Antona Maleja

Smrt usled preloma hrptenice — Sjajna pobeda u tragediji naše vrste

Br. Jože Primožič — „champion des champions“

LUXEMBURG, 15. jula.
Davi u 7 časova podlegao je ozledama, koje je zadobio pri takmičenju Sokol Tone Malej. Njegova smrt uzbudila je kod svih njegovih drugova veliku žalost, koju deli sav Luxemburg, sva luxemburška štampa i sva luxemburška javnost. A. A.

LUXEMBURG, 15. jula.
Malej umro usled preloma hrptenice. Obavestite majku. Prevoz osiguran. — Dr. Murnik.

Dali je uopšte moguće, da je naš mili brat Tone Malej platio našu pozedu u Luxemburu svojim mlađim i lepim životom?

Tvrda, nesmiljena vest kaže tako. Istina je tako žalosna, tako teška, da se zameni brani i da ju od sebe odbija naša tako duboko ranjena bratska ljubav. Mora da ju primi, da bi se njom obogatila galerija slika — nanizanih u našoj duši — onih lica, koja su nam bila u životu među najdražima i koja nam po smrti ostaju kao dragocene svinjetine naše duševnosti.

Sokolska pobeda, izvojavana pod svetom zastavom Jugoslavije, dokončana je smrću dragog brata Maleja, koji je vedrim licem i čistim srcem stupao putem do vence časti i slave za domovinu, dok se uz jasno njegovo čelo nije prislonula smrt svojim uništjućim celovom.

Koliko tragike u tom jedinstvenom primeru, kad su na međunarodnim takmičenjima jugoslovenski Sokoli merili zdrave i krepke svoje snage s narodima kulturnoga sveta! Koliko uzvišenog ponosa ujedno, kad možemo i moramo da sa suzama u očima gledamo i da mirno ispruženom desnicom pokažemo na bleđo lice svoga brata, kazujući: Gledajte, proveo je svoj život u službi sokolskih idea, koji mu bijahu bit plemenite duše i koji su se skupa s njom preselili u večnost.

Braćo, ne plačimo, ne zdvajajmo! Ostanimo verni spomenu brata Maleja svojim sokolskim radom, koji neka rastez dana u dan, da bi u tom radu i u plodovima toda rada živeo njegov žarki obraz, kao što se u valovima mora zrcali vrednina neba.

Neka njegov uznesitost, čisti značaj stoji pred nama kao živ dokaz sokolskog oduševljenja i sokolske požrtvovnosti — značaj i volja puna radine ljubavi, koju je mogla da skrši samo smrt.

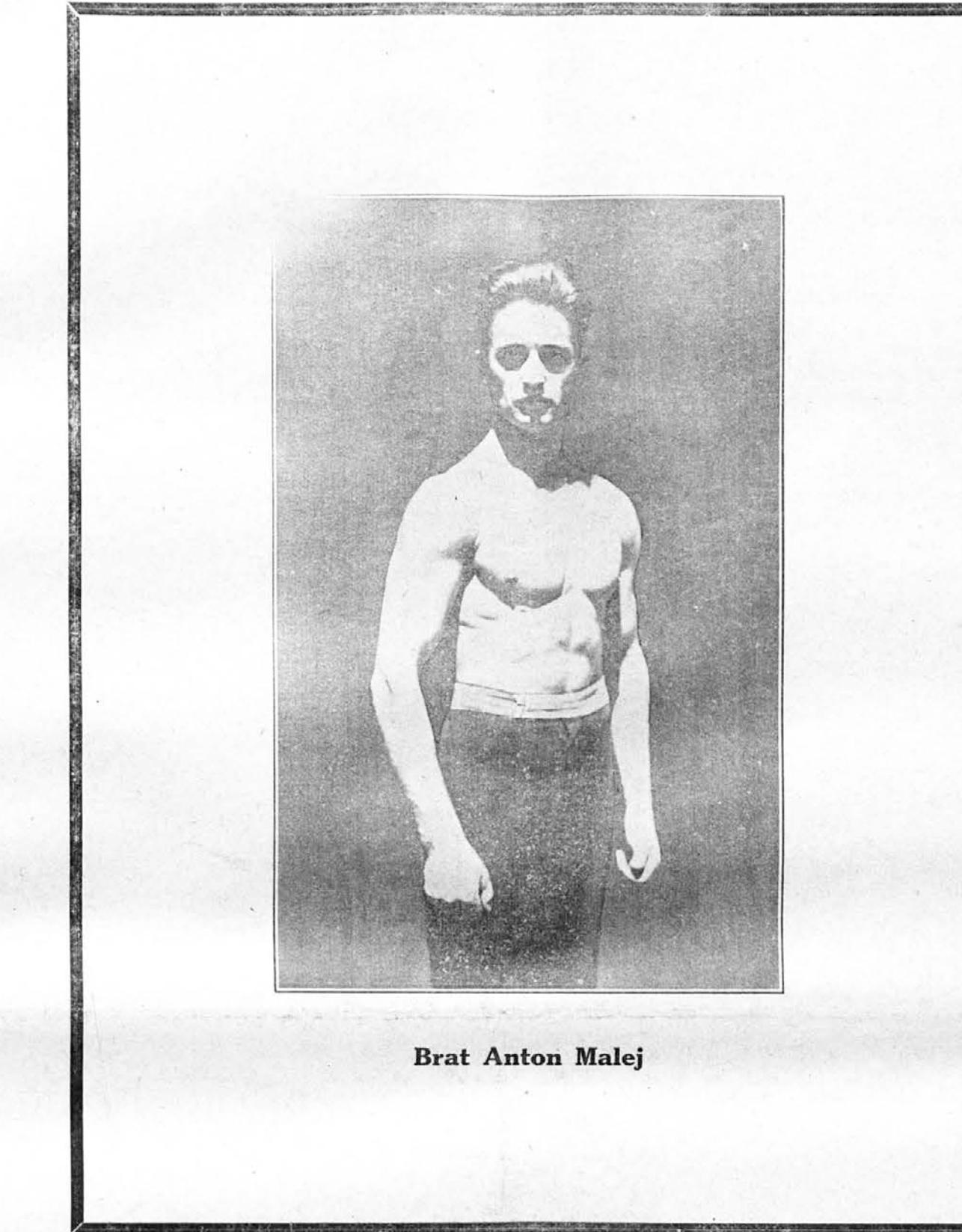
Brate Tone Malej, umro si i ostao si živ u dušama svih tisuća braće i sestara, koji danas drže počasnu stražu oko Tvoj ranog mrtvačkog odra. Obavestite Te luč neugasivih sokolskih idea. Iz srca naših dolazi njihov žar.

E. Gangl.

Upravo kada je naš list izlazio iz stampe, primili smo prvu potresnu vest, koja se nunjevitom brzinom proširila u javnost, napunjujući sva sokolska sreća dubokim bolom i neizmernom žalošću. Iako je vest dolazila sa službenice strane, teško su se mnogi Sokoli i Sokolice mogli da pomire sa ovom gorkom istinom. Niko nije mogao da veruje u težinu udarca, kojim je pogoden naše Sokolstvo, niko nije mogao da veruje u tragičan udes, koji je zadesio našu ponosnu vrstu na takmičenjima u Luxemburu.

Sokolski redovi bili su uzbudeni već samim tim, što su prve vesti, pri začetku takmičenja,javljale da su dva naša brata, dve našne ponosne sile, morale da napuste daljnje takmičenje usled pozledenja, pa i unatoč toga sa strepnjom u sreću gojili su živu nadu, da će naša vrsta, iako teško osakačena nesudelovanjem ozledene braće Štukelja i Maleja, zadržati ipak onaj visoki prestiž, kojega naše Sokolstvo uživa u takmičarskim redovima ostalih na cija i zadobiti prvenstvena mesta, koja su članovi naše sokolske takmičarske vrste osvajali nebrojeno puta.

I u tome naša očekivanja, očekivanja sve naše braće i sestara i čitave jugoslovenske nacije, nisu bila uzaludna, ispunila su se u punoj meri i mnogo više, kad se uoče okolnosti, koje su u ovim takmičenjima pratile našu braću takmičare.

Brat Anton Malej

Iz života br. Maleja

Brat Anton Malej rođao se je 16. januara 1907. u Savici na Bohinju gde mu i sad živi još mati sa dve kćeri i dva sina. Još kao mlađi došao je 1920. g. u Ljubljano da izuči obrt. I tada, kao četrnaestgodišnji dečko, zagrejao se je za Sokolstvo i u tom zanosu upisuje se u naraštaj Sokola I. na Taboru, gde je veoma marljivo nastavio vežbanjem. Tamo mu je bio prednjakom br. Vidmar. Od početka svog sokolskog rada otkuplavao se je svojom dobrotom i plemenitošću, shvatao je disciplinu i red. Još kao naraštajac bio je veoma razvijenog i lepo gradić tela, i već tada pokazivao je svoje odlične vrline za sprave, koje su ustrajnjim vežbanjem kasnije došle do punog izražaja i istakle ga kao budućeg međunarodnog takmičara najboljih kvaliteta.

Pristupivši u dobi od devetnaest godina redovima članstva, svratio je na sebe neočekivanu pozornost, kada je 1927. g. u takmičenju za prvenstvo Jugoslavije zauzeo za Primožičem drugo mesto. To mu je ujedno bio jedan od najjačih podstrekova da se je odao još ustrajnjem radu i spremao za međunarodna takmičenja, kojima je 1928. g. sa velikim uspehom sudjelovao u Amsterdamu. On je nakon toga nastavio vežbanjem još većim elanom. Nakon otključanja vojne dužnosti u Petrovaradinu, povratio se je u Ljubljano, gde je nastavio istražnim treningom. Resile su ga najlepše odlike jednog međunarodnog takmičara. Uz bok Primožiču i Štuklju, bio je ponos svoga društva Sokola I. na Taboru.

I dok su ovako letile naše misli u jednoj neizvesnosti, nemoj i punoj teskobe, jedna kratka, lapidarna vest potvrdila nam je onu krutu zbilju pred kojom smo se već nalazili. Vest je glasila:

Luxemburg, 15. jula. Malej umro danas usled preloma hrptenice. Obavestite majku. Prevoz osiguran. — Dr. Murnik.

Sreć se steglo, usta su zanemila...

Svesni veličine ove tragike, pred nama iskršavaju žrtve, koje je Sokolstvo podnelo za veličinu svojih idea, u čijim žarkim pramovima blešti užvišeni sokolski cilj: sreća i veličina jugoslovenskog naroda, sreća i veličina čitavog slovenskog roda.

Neka i ova žrtva, koju prinosi jugoslovensko Sokolstvo, bude posvećena tim najsvetijim sokolskim težnjama, a uzor viteštvu, sokolske požrtvovnosti i rada neka bude večit spomen na brata Maleja.

Slava mu!

Tok takmičenja u Luxemburgu

Sjajno držanje naše vrste — Junaštvo Štukelja — Divljenje sudaca i gledaoca

(Pismo našeg izvestioca.)

Luxemburg, 12. jula. Danas je počelo X. međunarodno gimnastičko takmičenje u Luxemburgu. Takmičenje počelo je na stadionu jutrom u 6 sati sa prostim vežbama. Naši su se veoma dobro osećali. Primožič je vežbao odlično i dosegao je najbolju ocenu ostali su takođe dobri. Kako je odjednom počela da pada kiša, vežbanje se je nastavilo u jednoj školskoj dvorani, kamo su vežbači bili prevezeni automobilima. Tu je odmah montirana prečka i takmičenje se nastavilo. Naši su bili: jedan Madžar, Luksemburžan i Erben (ČSR); Madžar je oštro pritisakao, ali Erben držao se je veoma lepo. Svi su izvadili vežbe, kao i slobođne, veoma dobro. Najniža ocena bila je 11'65.

Štukeljeva nesreća

Štukelj je dobio za obveznu vežbu punu ocenu od 16 točaka (15 za vežbu i 1 točku za nastup i odstup od sprave). Ali tu vrstu snalazi peh. Štukelj na koncu vežbe pravi salto, došaoči na noge ali napred tako, da je i suviše bio nagnut natrag, previše se je zavrtio, a k tome još poklizne o slabu strunjaču i poledice udari čvrsto o zemlju, da se je sav pretresao. Desna strana i donja rebra zavrtiše jakim bolovima, i Štukelj je jedva disao. Vežbati dalje ne može, ali ipak sa velikim naporom i samozatajom nastavlja takmičenjem u toliko, što nastupa i odstupu od sprave i jer ne može da vežba dobiva 1 točku. Tako je zadržao

šampijonat na preči (treći), kojeg bi u slučaju odustajanja od dalnjeg takmičenja inače izgubio. Uzor sokolske volje i požrtvovnosti. Na preči smo se dakle vrlo dobro održali.

Posle podne nastavilo se u tri sata u istoj dvorani, a potrajalo je sve do 10 naveče. Dolaze vežbe na karikama i naši se na njima drže odlično. Gregorka sa osećao malo ne raspoložen, Sumi kao lav, Tošo divan. Sve je išlo u najlepšem redu do fatalnog momenta br. Maleja. Tada smo bili utučeni. Odvedoše ga u bolnicu i naši ostadoše bez svoja dva najbolja. Ipak ne klonemo ni najmanje duhom, pritišćemo tko će bolje. Štukelj ne može da vežba, samo gleda i svaki put, kad koji od nas izvada vežbu na spravi kliče od oduševljenja: »Ide, ide, samo stisnimo!«

Smrtonosan pad br. Maleja

Kad je Malej, pre svog usudnog momenta nastupio na karikе, bilo je divota gledati ga kako izvada teški početak vežbe uzvlakom u stoj na rukama te uzorno izvede raspor i vagu u prednjem visu. Idealno, zbilja idealno, bez preteravanja, nastavlja vežbu. Suci sa udvijanjem samo kimaju glavom. Publika najoduševljenije održava, ali grozno! Kod iskreta natrag otigne se i tresne šljom i glamom o pod na jednu tanku i slabu strunjaču, isto onaku, koja je bila fatalna i za br. Štukelja, te ostade nepomičan ležati bez svesti. Uskoro ngodide i ležnik i pričinjava se cela večnost dok je za jedno pola sata stigao automobil, kojim je prenet u bolnicu. Svi su očajni i zdvojni. Tošo samo plače.

Kod nesreće bio je prisutan i staraš poljskog Sokolstva br. Adam Zamoyski sa svojom snahom s. Jadcigom Zamoyskom, načelnicom poljskog sokolskog Saveza. Silno je delovalo na nas, koliko su brije i neznosti iskazali za br. Maleja.

Nesreća sigurno se ne bi dogodila, da je bila dozvoljena asistencija, ali je već kod našeg prvog vežbača belgijski sudac ovo zabranio.

Iza vežba na karikama, odveli smo se autom u drugu vežbaonu, gde je bilo pripremljeno za takmičenje na konju i na ručama.

Najpre apsolviramo ruče na kojima smo bili malo slabiji nego inače. Nekođi moraju uzeti popravak, ali onda pritisnuće svom snagom i tako izademo časno. Tošo briljantan. Izveo je vežbu bolje od svih te postigne drugo mesto. Br. Ban morao je uzeti kod obvezne vežbe popravak, ali zato je tada vežbu upravo krasno izveo. Takoder i slobodnu izveo je junacički te se od svih takmičara plasira na šesto mesto. Antosiewicz svuda lav, vuće odlično. Žili slabije uspeva, jer ima i otečenu desnu ruku između palca i kažiprstu, ali se sve jedno neda. Iza devet sati tek svršili smo i nakon toga podosmo u hotel na večeru, gde smo doznali za konačne rezultate.

Rezultati

I. Čehoslovaci	867:40 bodova,
II. Francuzi	841:10 „
III. Jugosloveni	820:20 „
4. Madžari	751:45 „
5. Luksemburžani	
6. Belgijanci	

Da nije bilo nesreće br. Maleja i Štukelja sigurno bi bili pred Francuzima te opasnim protivnicima Čehoslovcima za prvo mesto. Nadali smo se da ćemo lakom atletikom izvojevati drugo mesto, ali je nažalost radi kiše i lošeg terena, bilo takmičenje u lakoj atletici anulirano.

U takmičenju pojedinaca za šampijonat u celokupnoj klasifikaciji rezultati su ovi:

- I. PRIMOŽIĆ (Jugoslavija) 152:45 bodova.
- II. GAJDOS (Čehoslovačka) 150:50 bodova.
- III. LEFLER (Čehoslovačka) 148:65 bodova.
- 4. Solbach (Francuska) 147:35 bodova.
- 5. Vacha (Čehoslovačka) 145:75 bodova.
- 6. Logelin (Luxemburg) 145:50 bodova.

Proste vežbe

I. Primožič (Jugoslavija) 30:35 bodova.
 II. Lefler (Čehoslovačka) 30:15 bodova.
 III. Krauss (Francuska) 30:10 bod.
 4. Salbach (Francuska) 30:00 bod.
 5. Gajdoš (Čehoslovačka) 29:85 bodova.
 6. Leroux (Francuska) 29:65 bod.

Preča

I. Pele (Madžarska) 32:00 bodova.
 II. Peter (Madžarska) 31:70 bod.
 III. Štukelj (Jugoslavija) 31:50 bodova.
 4. Gajdoš (Čehoslovačka) 30:50 bodova.
 5. Solbach (Francuska), Logelin (Luxemburg) 30:35 bodova.

Ruče

I. Primožič (Jugoslavija) 30:15 bodova.
 II. Krauss (Francuska) 30:00 bod.
 III. Vacha (Čehoslovačka) 29:90 bodova.
 4. Leroux (Francuska) 29:50 bod.
 5. Solbach (Francuska), Itten Francuska 29:30 bodova.
 6. Gajdoš (Čehoslovačka) 29:25 bodova.

Karike

I. Lefler (Čehoslovačka) 32:00 bodova.
 II. Šupčík (Čehoslovačka) 30:70 bodova.
 III. Gajdoš (Čehoslovačka) 30:45 bodova.
 4. Vacha (Čehoslovačka) 30:40 bodova.
 5. Pele (Madžarska) 30:30 bodova.

Konj

I. Primožič (Jugoslavija) 31:40 bodova.
 II. Šumi (Jugoslavija) 30:60 bod.
 III. Gajdoš (Čehoslovačka) 30:50 bodova.
 4. Logelin (Luxemburg) 29:40 bod.
 5. Vacha (Čehoslovačka) 29:30 bodova.
 6. Ban (Jugoslavija) 29:20 bodova.

Broj prvenstvenih mesta prema načijama

LUXEMBURG, 15. jula.
Na medjunarodnim gimnastičkim takmičenjima prema broju zadozivenih mesta imaju:

JUGOSLAVIJA 4 prva, 1 drugo i 2 treća mesta.

ČEHOSLOVAČKA 2 prva, 3 druga i 4 treća mesta.

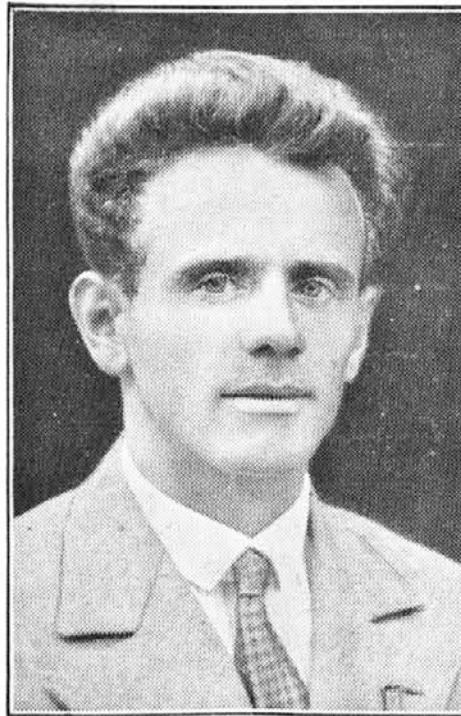
MADŽARSKA 1 prvo i 1 drugo mesto.

FRANCUSKA 2 druga i 1 treće mesto.

Ovi rezultati očvidno i jasno nam pokazuju, kako je sjajan uspeh postigla naša sokolska vrsta. To otvoreno priznaje i medunarodni forum, koji se u svojoj štampi o Jugoslovenima najlaskavije izražava. Sva štampa jednočuo priznaje veliki uspeh jugoslovenske sokolske vrste.

Naročito je laskav za našu vrstu poziv, koji su dobili, da učestvuju iduće godine prvenstvenom takmičenju u Parizu, koje će se održati prigodom pedesetgodišnjeg jubileja Medunarodne Gimnastične Federacije. Pored toga pozvani su da učestvuju olimpijadi u Los Angelesu 1932. godine.

Naročito sva luksemburška štampa ističe, da je Jugoslavija na ovom takmičenju bila najbolja, prem su joj manjkala dva najbolja takmičara Štukelj i Malej. Teška nesreća koja je smrću Maleja zadesila jugoslovensku vrstu, uzbudila je kod svih duboko žaljenje.

Jože Primožič, prvak sveta

U sjajnom držanju naše takmičarske vrste na međunarodnom takmičenju u Luxemburu, koja se kao celina — iako teško osakaćena time što su braća Štukelj i Mali bili teško povredeni, a ovaj poslednji smrtni i koji je malo iza toga preminuo — plasirala na treće mesto — iskače ličnost našeg br. Jože Primožiča, koji je odneo brijantru pobedu kao pojedinac i time izvojevac zaslужeni časni naziv svetskog prvaka — »champion des champions».

Br. Jože Primožič radio se 1900. godine u Ljubljani. Već od rane svoga mladosti zanimalo se za telovežbu, a naročito je bio oduševljen za nogometni sport. Bio je odličan igrač ljubljanskog »Jadrana«.

Tek u jeseni 1923. g. počeo je da se u Sokolu II. u Ljubljani bavi ustajnjim vežbanjem. Njegov napredak bio je vidan i brz. Kasnije prešao je u Sokolu I. na Taboru, gde je ostao članom sve do svog odlaska u Maribor, gde je bio kao činovnik tamоšnjeg magistrata. G. 1924. učestvuje u našoj međunarodnoj vrsti na olimpijadi u Parizu. Njegov napredak raste ubrzanim tempom tako, da 1926. g. na međunarodnom takmičenju u Lyonu biva jedan od naših najboljih takmičara.

Godine 1927. učestvuje u takmičenju u Ljubljani za jugoslovensko prvenstvo i postaje zaista jugoslovenski prvak. Na olimpijadi u Amsterdamu 1928. g. plasira se na četvrtu mesto za br. Štukljem. Ove godine, na svesokolskom sletu u Beogradu, na takmičenju za slovensko prvenstvo osvaja drugo mesto i time ujedno zadržava naziv jugoslovenskog prvaka, koji je stekao — kako smo već spomenuli — 1927. g. u Ljubljani.

Vežbač je najvrsnijih kvaliteta, ali veoma skroman i ne teži za efektima. Kad ga se posmatra na treningu, čovek ostaje zadivljen, izvedba njegovih vežba je sjajna, na takmičenjima pak, bilo to na javnim nastupima ili slično, on je skroman, ne pokazuje svoju sposobnost. Sada vidimo da je ta čedna skromnost odnesla jednu brijantru pobedu, pobedu, koja svojim sjajem jednako obasjava celu našu vrstu pobedu, koja može da bude i jest ponosom našeg čitavog jugoslovenskog Sokolstva i naroda.

Iako nam je srce puno болi i plače nad nenadnim i prerano otvorenim grobom br. Maleja, kojemu br. Jože svoj pobednički lovor venac polaže na grob, ne možemo, a da i u ovu bol, nemo i bez reči, ali vruće, iskreno, bratski i sokolski stisnemo ruku našemu br. Primožiću u znak naše najiskrenije blagodarnosti i priznanja. Ta tiba zahvalnosti ide svoj našoj braći naše pogodične vrste u Luxemburgu. Zdravo!

Obaveštenje majke pokojnikove

Kad je 4. zam. starešine Saveza brat Gangl primio potvrdu vesti o tragičnoj smrti br. Antona Maleja odradio je, da se br. Lojze Vrhovec, načelnik župe Ljubljana, uputi prvim vozom za Bohinjsku Bistricu, gde živi pokojnikova mati i da ju pripravi na teški udarac, kojim je pogoden njen majčino srce. Ujedno je stavljeno u dužnost br. Vrhovec, da tom prilikom ožalošćenoj majci izjaviti najdublje saćešće u ime Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, koji je ovim tragičnim slučajem izgubio jednoga od svojih najboljih članova.

Žalobna sednica Sokola na Taboru

Za sutra naveče, 16. o. m., sazvana je žalobna sednica Sokolskog društva na Taboru, kojega je pok. br. Anton Malej bio članom, na kojoj će se ko memorirati njegova smrt i doneti zaključak, da se pok. br. Maleju priredi što dostojniji sprovod. Pripremama cko sprovoda rukovodiće naročito izabrani odbor Sokolskog društva Tabor.

Izjave saučešća

Sokolsko društvo Ljubljana I — Tabor, kojega član je bio pokojni brat Malej, primilo je telegrafske izjave saučešća i to:

Novi Sad. Povodom tragične smrti brata Antona Maleja izvolite primiti naše iskreno saučešće. — **Sokolska župa Novi Sad.**

Novi Sad. Utućenim bolom radi tragične smrti našega dobrog Maleja primite naše iskreno saučešće. — **Sokolsko društvo Novi Sad.**

Titel. Duboko dirnuti tragičnom smrću brata Maleja šaljemo bratsko saučešće. — **Sokolsko društvo Titel.**

Brat Gangl primio je ovaj telegram:

Prag. Blagodarimo na izrazu razosti zajedničke pobjede Tyrševe misli u Luxemburu. Žalimo, da smo istovremeno bačeni u žalost teškim gubitkom, kojim smo pogodeni smrću brata Maleja. Vječnaja mu pamjat! — **Ceskoslovenska Obec Sokolska.**

Načelništvo Saveza SKJ primilo je:

Šibenik. Nad nesrećom, koja nas je sve jednakom zadesila gubitkom brata Maleja u ispunjavanju svojih uzvišenih dužnosti za sokolske ideale, delim tužnu bol. — **Ljubomir Montana**, župski načelnik.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije javlja svemu svojem članstvu i velikoj slovenskoj sokolskoj porodici, da je na medjunarodnom takmičenju u Luxemburu naš dragi brat

ANTON MALEJ,
član Sokolskog društva Ljubljana I - Tabor,

vršeći uzvišenu sokolsku dužnost, smrtno ponesrećen, dne 15. o. m. u 7 časova jutrom izdahnuo svoju plemenitu sokolsku dušu.

Zemni ostaci našeg mladog ali odličnog borca prevesti će se u domovinu.
 Neka ljubljena mati primi u krilo svog ljubljenog sina!

Slava bratu Maleju! Slava njegovom spomenu!

Beograd, 15. jula 1930.